

Jordbruksstatistikk 2007

I denne serien vert det hovudsakleg publisert primærstatistikk, data frå statistiske rekneskapssystem og resultat frå spesielle teljingar og undersøkingar. Serien har først og fremst referanse- og dokumentasjonsføremål. Presentasjonen skjer vesentleg i form av tabellar, figurar og naudsynt informasjon om datamaterialet, innsamlings- og arbeidsmetodar, samt omgrep og definisjonar. I tillegg gis det ei kort oversikt over hovudresultata.

Serien omfattar òg publikasjonen Statistisk årbok.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå, april 2009	Tal er umogleg	.
Dersom materiale frå denne publikasjonen blir nytta, ver vennleg å oppgi Statistisk sentralbyrå som kjelde	Oppgåve manglar	..
ISBN 978-82-537-7573-9 Trykt versjon	Oppgåve manglar førebels	...
ISBN 978-82-537-7574-6 Elektronisk versjon	Tal kan ikkje offentleggjerast	:
ISSN 0078-1894 Trykt versjon	Null	-
ISSN 1504-2413 Elektronisk versjon	Mindre enn 0,5 av den brukte eininga	0
Emne	Mindre enn 0,05 av den brukte eininga	0,0
10.04	Førebels tal	*
	Brot i den loddrette serien	—
	Brot i den vassrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimalskilleteikn	,

Forord

NOS Jordbruksstatistikk publiseres årleg og gir ein oversikt over jordbruksstatistikk utarbeidet av Statistisk sentralbyrå. Publikasjonen inneheld statistikk over landbrukseigedomar, jordbruksareal, husdyr, avlingar, bøndenes inntekt og formue og kommunal forvaltning av landbruksareal. Resultat frå den årlege landbruksundersøkinga er også tatt med. Alle desse statistikkane er tidlegare publisert i Dagens statistikk, som er tilgjengeleg på <http://www.ssb.no/emner/10/04>. Her blir alle statistikkane lagt ut etter kvart som dei blir oppdaterte.

Frå og med 2006 er NOS Jordbruksstatistikk omarbeida i forhold til tidlegare årgangar. Innhaldet er avgrensa til statistikk som er utarbeida av Statistisk sentralbyrå. Føremålet er å sikre ein varig dokumentasjon av kvar statistikk og opplyse om korleis statistikken er utarbeida. Det blir utgitt ein eigen engelsk utgåve.

I 2008 ga Statistisk sentralbyrå ut ein ny publikasjon i serien Statistiske analyser: Landbruket i Norge 2007. Denne publikasjonen gir eit oversyn over offisiell landbruksstatistikk, anten den blir utarbeida av byrået eller av andre institusjonar, og det er lagt stor vekt på tekstleg framstilling og illustrasjonar. Publikasjonen er tilgjengeleg på http://www.ssb.no/emner/10/04/sa_landbruk/

Arbeidet med publikasjonen har vært utført av konsulent Anne Ingun Løvberget. Ansvarlig seksjonsleiar er Ole Osvald Moss, Seksjon for primærnæringsstatistikk.

Statistisk sentralbyrå
Oslo/Kongsvinger, 3. april 2009

Øystein Olsen

Nils Håvard Lund

Innhald

Tabellregister	6
1. Innleiing	7
2. Landbrukseiendommer	7
2.1. Hovedresultater 2007.....	7
2.2. Bakgrunn og føremål.....	7
2.3. Om produksjon av statistikken.....	8
2.4. Begreper, variabler og grupperinger.....	8
2.5. Feilkilder og usikkerhet.....	9
2.6. Sammenliknbarhet og sammenheng.....	9
2.7. Tilgjengelighet.....	10
3. Strukturen i jordbruket	13
3.1. Hovudresultat 2007.....	13
3.2. Bakgrunn og føremål.....	13
3.3. Om produksjon av statistikken.....	13
3.4. Omgrep, variablar og grupperingar.....	14
3.5. Feilkjelder og uvisse.....	14
3.6. Samanlikningar og samanheng.....	15
3.7. Kvar finst statistikken.....	15
4. Jordbruksareal og husdyr per 31. juli frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket	20
4.1. Hovudresultat 2007.....	20
4.2. Bakgrunn og føremål.....	21
4.3. Om produksjon av statistikken.....	21
4.4. Feilkjelder og uvisse.....	21
4.5. Samanlikningar og samanheng.....	21
4.6. Kvar finst statistikken.....	21
5. Husdyrhald per 1. januar frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket	24
5.1. Hovudresultat 2007.....	24
5.2. Bakgrunn og føremål.....	24
5.3. Om produksjon av statistikken.....	24
5.4. Feilkjelder og uvisse.....	25
5.5. Samanlikningar og samanheng.....	25
5.6. Kvar finst statistikken.....	25
6. Bøndernes inntekt og formue	30
6.1. Hovedresultater 2006.....	30
6.2. Bakgrunn og formål.....	30
6.3. Om produksjon av statistikken.....	31
6.4. Begreper, variabler og grupperinger.....	31
6.5. Feilkilder og usikkerhet.....	32
6.6. Sammenlignbarhet og sammenheng.....	33
6.7. Tilgjengelighet.....	33
7. Avling av korn og oljevekster	37
7.1. Hovedresultater 2007.....	37
7.2. Bakgrunn og formål.....	37
7.3. Om produksjon av statistikken.....	37
7.4. Feilkilder og usikkerhet.....	37
7.5. Sammenliknbarhet og sammenheng.....	37
7.6. Tilgjengelighet.....	38
8. Avling av potet og grovfôrvekstar	41
8.1. Hovudresultat 2007.....	41
8.2. Bakgrunn og føremål.....	41
8.3. Om produksjon av statistikken.....	41
8.4. Omgrep, variablar og grupperingar.....	42
8.5. Feilkjelder og uvisse.....	42
8.6. Samanlikningar over tid.....	43
8.7. Kvar finst statistikken.....	43
9. Avling av hagebruksvekstar	45
9.1. Hovudresultat 2007.....	45
9.2. Bakgrunn og føremål.....	45
9.3. Om produksjon av statistikken.....	45
9.4. Omgrep, kjennemerke og grupperingar.....	46
9.5. Feilkjelder og uvisse.....	46
9.6. Samanlikningar og samanheng.....	47
9.7. Kvar finst statistikken.....	47

10. Leveransar av slakt	49
10.1. Hovudresultat 2007	49
10.2. Bakgrunn og føremål	49
10.3. Om produksjon av statistikken	49
10.4. Omgrep, variablar og grupperingar	49
10.5. Feilkjelder og uvisse	49
10.6. Samanlikningar og samanheng	50
10.7. Kvar finst statistikken	50
11. Kommunal forvaltning av landbruksarealer	52
11.1. Hovedresultater 2007	52
11.2. Bakgrunn og formål	52
11.3. Om produksjon av statistikken	53
11.4. Begreper, kjennemerker og grupperinger	53
11.5. Feilkilder og usikkerhet	54
11.6. Sammenliknbarhet og sammenheng	54
11.7. Tilgjengelighet	55
12. Landbruksundersøkinga 2007	58
12.1. Hovudresultat	58
12.2. Bakgrunn og føremål	58
12.3. Om produksjon av statistikken	58
12.4. Omgrep, kjennemerke og grupperingar	59
12.5. Feilkjelder og uvisse	60
12.6. Samanlikningar og samanheng	60
12.7. Kvar finst statistikken	61

Tabellregister

2. Landbrukseiendommer	
2.1. Bygninger på landbrukseiendommer. 2007	11
2.2. Landbrukseiendommer, bebyggelse og bosetting. 2007	12
3. Strukturen i jordbruket	
3.1. Jordbruksbedrifter i alt og jordbruksbedrifter etter brukartype. Fylke	17
3.2. Jordbruksareal, etter bruken. 1959, 1969, 1979, 1989, 1999, 2006 og 2007. Dekar ...	17
3.3. Jordbruksareal per jordbruksbedrift, etter fylke. 1979, 1989, 1999- 2007. Dekar	18
3.4. Husdyr. 1959, 1969, 1979, 1989, 1999, 2006 og 2007	18
3.5. Dyretal per jordbruksbedrift med vedkommande husdyr, etter fylke	19
3.6. Jordbruksbedrifter etter driftsform. 2000-2007	19
4. Jordbruksareal og husdyr per 31. juli frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket	
4.1. Jordbruksareal, etter bruken.1998-2007. Dekar	22
4.2. Husdyr, 1998-2007.	22
4.3. Jordbruksareal, etter fylke og bruken av arealet. 2007. Dekar	22
4.4. Jordbruksbedrifter med økologisk drift og økologisk godkjent drive jordbruksareal. 2002-2007	23
4.5. Husdyrhald på økologisk drive jordbruksbedrifter. 2002-2007	23
5. Husdyrhald per 1. januar frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket	
5.1. Jordbruksbedrifter med husdyr og jordbruksbedrifter med ymse husdyrslag per 1. januar. Fylke.	26
5.2. Talet på storfe og sau per 1. januar. Fylke.	27
5.3. Talet på ymse husdyr per 1.januar. Fylke	28
5.4. Jordbruksbedrifter med ymse husdyrslag etter buskapsstorleik. 1. januar.	29
6. Bøndernes inntekt og formue	
6.1. Næringsinntekt fra jordbruk for brukere, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn	34
6.2. Næringsinntekt fra jordbruk for brukere, etter driftsform. 2006	34
6.3. Gjennomsnittlige bruttoinntekter for brukere, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn. Kroner	35
6.4. Gjennomsnittlige bruttoinntekter for brukere, etter driftsform. 2006. Kroner	35
6.5. Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn	36
6.6. Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt, etter driftsform. 2006	36
7. Avling av korn og oljevekster	
7.1. Jordbruksbedrifter med areal av korn- og oljevekster. Areal av de ulike kornslaga. 1989, 1995-2007	39
7.2. Totalavling og avling i kilo per dekar av ulike kornslag. 1989, 1995-2007	40
8. Avling av potet og grovfôrvekstar	
8.1. Avling av potet- og grovfôrvekstar. 2004-2007	44
8.2. Avling av potet og grovfôrvekstar, etter fylke. 1 000 tonn	44
9. Avling av hagebruksvekstar	
9.1. Avling av ymse hagebruksvekstar. 2007	48
9.2. Avling av frukt, hagebær og grønnsaker. 1996-2007. Tonn	48
10. Leveransar av slakt	
10.1. Offentleg kjøttkontroll. Slakt godkjende til folkemat. Tonn	51
10.2. Offentleg kjøttkontroll. Slakt godkjende til folkemat. Tal dyr	51
11. Kommunal forvaltning av landbruksarealer	
11.1. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven. Fylke. Dekar	56
11.2. Nydyrking. Fylke.	56
11.3. Søknader om fritak fra boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven. Fylke	57
12. Landbruksundersøkinga 2007	
12.1. Arbeidsinnsats i jordbruk, skogbruk og andre tilleggsnæringar på jordbruksbedrifter. Fylke. 1 000 timeverk. 2006/07	62
12.2. Arbeidsinnsats i jordbruk etter kven som utførte arbeidet. Fylke, driftsform og jordbruksareal i drift. 1 000 timeverk. 2006/07	63
12.3. Arbeidsinnsats i jordbruk etter kjønn og kven som har utført arbeidet. Fylke, driftsform og jordbruksareal i drift.1 000 timeverk. 2006/07	64
12.4. Jordbruksbedrifter med tilleggsnæringar. Fylke. 2006/07	65
12.5. Jordbruksbedrifter med ulike tilleggsnæringar etter storleiken på bruttoinntekt frå desse næringane. 2006	65

1. Innleiing

Formålet med denne publikasjonen er å sikre ein varig dokumentasjon av jordbruksstatistikk som er utarbeidet av Statistisk sentralbyrå for året 2007. Det er særleg lagt vekt på å opplyse om korleis statistikkane blir produsert.

Publikasjonen gir ein oversikt over desse statistikkane:

- Landbrukseiendommer
- Strukturen i jordbruket
- Jordbruksareal og husdyr per 31. juli frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket
- Husdyrhald per 1. januar frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket
- Bøndernes inntekt og formue
- Avling av korn og oljevekster
- Avling av potet og grovfôrvekstar
- Avling av hagebruksvekstar
- Leveransar av slakt
- Kommunal forvaltning av landbruksarealer
- Landbruksundersøkinga 2007

Alle statistikkane viser resultat for 2007 med unnatak for Bøndernes inntekt og formue som viser resultat for 2006.

2. Landbrukseiendommer

2.1. Hovedresultater 2007

En av ti bor på en landbrukseiendom

Rundt om i landet er det omkring 440 000 nordmenn som bor på landbrukseiendommer. I alt er det nesten 160 000 landbrukseiendommer som har en eller flere boligbygninger. Av disse er hver femte ubebodd.

Det er store variasjoner mellom fylkene. I Sogn og Fjordane bor hver fjerde innbygger på en landbrukseiendom, mens andelen for Oslo og Akershus er 2,3 prosent. Andelen ubebodde eiendommer varierer også mye. I Vestfold er knapt 8 prosent av landbrukseiendommene ubebodde, mens 38 prosent av landbrukseiendommene i Nordland mangler bosatte.

Hver fjerde bebygde landbrukseiendom har hatt byggeaktivitet de siste ti årene. Byggeaktiviteten har vært størst i Rogaland, hvor 36 prosent av de bebygde landbrukseiendommene hadde byggeaktivitet i siste tiårsperiode. Minst byggeaktivitet var det i de tre nordligste fylkene med om lag 15 prosent.

En av fire landbrukseiendommer eid av en kvinne

For landet sett under ett har hver fjerde eiendom kvinnelig eier. Kvinneandelen varierer en del mellom fylkene. I Rogaland er det bare knapt 19 prosent kvinnelige eiere, mens det i de tre nordligste fylkene er over 30 prosent.

Litt over 105 000 eiendommer har personlig eier som er gift, og 16 300 av dem blir eid av ektefellene i sammen. Totalt er det 33 000 landbrukseiendommer som har mer enn en eier.

2.2. Bakgrunn og formål

Formål og historie

Formålet med statistikken er å gi et bilde av bebyggelse, bosetting og arealer på landbrukseiendommer. Statistikken omfatter også opplysninger om eierne av landbrukseiendommer og næringsaktivitet.

Brukere og anvendelsesområder

Statistikken benyttes av offentlige etater og ulike næringsorganisasjoner. Ikke minst er det betydelig interesse fra institusjoner som er engasjert i

landskapsutvikling og kulturvern. Forsknings- og utdanningsinstitusjoner og media er andre brukere av statistikken.

2.3. Om produksjon av statistikken

Omfang Statistikken omfatter alle eiendommer i Landbruksregisteret med minst 5 dekar jordbruksareal og/eller minst 25 dekar produktivt skogareal per desember for aktuell årgang.

Datakilder Statistikken bygger på data fra:

- Landbruksregisteret
- Grunneiendoms-, Adresse- og Bygningsregisteret (GAB)
- Det sentrale folkeregisteret (for å koble bosatte til landbrukseiendommene)
- Riksantikvarens SEFRAK-register (landsdekkende register over eldre bygninger og andre kulturminner)
- SSB's Totalpopulasjon for jordbruksbedrifter
- Registeret over personlige selvangivelser
- Likningsregisteret

Landbruksregisteret er landbrukets registerkjerne for tilskuddsforvaltning og administrasjon. Landbruks- og matdepartementet er registreier, mens Statens landbruksforvaltning (SLF) har forvaltningsansvaret.

Datainnsamling Statistikken bygger på direkte utnyttelse av registre nevnt under Datakilder.

Kontroll og revisjon Selv om registerdataene generelt er av god kvalitet, kan det forekomme feil på grunn av feilklassifisering, manglende oppdatering eller oppdatering til ulike tidspunkt. For eksempel kan en landbrukseiendom ha tilknyttet grunneiendom som er blitt omdisponert til annet enn landbruk. For upersonlige eiere, som fylker og kommuner, kan innslaget av feil grunneiendommer ha betydning, spesielt i forhold til antall bosatte. Alders- og sykehjem og utleieboliger kan ha blitt telt sammen med landbruksgrunneiendommer. I slike tilfeller blir antall bosatte korrigert på grunneiendomsnivå.

Det blir gjennomført kontroller av dubletter.

Konfidensialitet Tall offentliggjøres ikke hvis det fører til fare for identifisering av den enkelte eiendom.

2.4. Begreper, variabler og grupperinger

Landbrukseiendom: Eiendom som benyttes eller kan benyttes til jord- og/eller skogbruk. Alt som tilhører samme eier i en kommune hører til samme landbrukseiendom uten hensyn til om den omfatter flere matrikelnumre (grunneiendommer).

Bygningstype: Bygningstype blir fastlagt etter hvilken funksjon en bygning skal ha. I denne statistikken omfatter kategorien boligbygninger bygningskodene 111 – 199, med unntak av kodene 161, 171, 172, 181, 182 og 183, driftsbygninger består av bygningskodene 231 – 290 og seterhus, skogskoier, naust med mer av bygningskodene 171, 172 og 183. "Øvrige bygninger" utgjør resten av bygningskodene.

Bygning med SEFRAK-registrering: Bygninger som ble registrert i regi av SEFRAK (Sekreteriatet for registrering av faste kulturminner). Registreringene omfatter i prinsippet alle bygninger bygget før 1900, i Finnmark før 1945. Det eneste kriteriet for registrering var antatt alder på bygningen, ikke verneverdi.

Byggeaktivitet siste 10 år: Opplysninger hentes fra bygningsdelen av GAB-registeret. "Byggeaktivitet siste 10 år" er knyttet til bygninger med igangsattdato for nybygg/tilbygg i aktuell tiårsperiode.

Bosetting: En landbrukseiendom regnes som bosatt dersom minst en person i Det sentrale folkeregisteret er registrert med fast adresse på eiendommen.

2.5. Feilkilder og usikkerhet

Måle- og bearbeidingsfeil

Feilkilder er feilføringer og manglende opplysninger ved innlegging av data i de ulike registrene som statistikken bygger på. Under kontroll av dataene i de ulike registrene kan det også oppstå feil.

Frafallsfeil

De registrerte arealene for eid jordbruksareal og produktivt skogareal i Landbruksregisteret kan være feil. Over tid skjer det omdisponering, tilkjøp og frasalg av arealer. Det er den enkelte kommune som har hovedansvaret for løpende ajourhold av informasjonen i Landbruksregisteret, men det er stor variasjon i praksis. Dette medfører at avgrensning av eiendom etter arealstørrelse kan bli feil. En del små eiendommer uten næringsaktivitet eller bebyggelse kan mangle helt i registeret.

2.6. Sammenliknbarhet og sammenheng

Tilsvarende statistikk er utarbeidet for 2000 og 2006, se <http://www.ssb.no/emner/10/04/læiby>. Ved sammenligning med statistikk for 2000 og 2006 kan kvalitetsheving av registrene og ulik populasjonsavgrensning være årsak til en del endringer på lokalt nivå.

Bygningstypene "helårsboliger benyttet som fritidsbolig" og "våningshus benyttet som fritidsbolig" inngår fra og med 2006-tallene som boligbygninger, mens de i 2000-tallene ikke var definert som boligbygninger.

Innføring av eiendomsskatt i en del kommuner har i enkelte tilfeller medført endringer i klassifisering av bygninger etter bygningstype. Spesielt kan omkodning av fritidsbolig til våningshus eller enebolig ha betydning for andel bebodde eiendommer med bolighus.

Det er i gang et arbeid med gårdskart, der Institutt for skog og landskap på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet utarbeider kart som viser arealressurser og arealtall for hver enkelt landbrukseiendom. Arbeidet tas kommunevis, og i løpet av 2010 skal hele landet være dekket. Det betyr at kontrollerte arealdata, sammenslåing av eiendommer med samme eier og nye eiendommer som ikke tidligere har vært registrert i Landbruksregisteret kommunevis blir oppdatert i Landbruksregisteret. For enkelte kommuner kan dette medføre betydelige endringer fra ett år til det neste.

Opplysninger om eier av landbrukseiendom blir fra og med 2007 hentet fra SSB-GAB, det vil si tinglyste hjemmelshavere. Dette omfatter både personer og selskap. Drøyt 30 000 landbrukseiendommer har mer enn en eier. Som referanseier for eiendommen har en i slike tilfeller valgt den som har størst eierandel, ved like andeler den eldste. Før 2007 er det eieropplysninger fra Landbruksregisteret som er benyttet. I en del tilfeller er det i Landbruksregisteret ført en kontaktperson eller et driftsselskap som eier, likeså er det uklart hvordan eieropplysningene behandles når kun deler av en eiendom har skiftet eier.

2.7. Tilgjengelighet

Publisering Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no):
<http://www.ssb.no/emner/10/04/laeiby/>

Her er det lenke til Statistikkbanken hvor man kan lage egne tabeller og lenke til Om statistikken med mer detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Mikrodata blir lagret i SSB.

2.1. Bygninger på landbrukseiendommer¹. 2007

	Bebygde landbruks- eiendommer	Andel bebygde landbruks- eiendommer med bygge- aktivitet siste 10 år	Bygninger i alt	Andel bygninger med SEFRAK- registrering	Bustad- bygninger i alt	Drifts- bygninger	Seterhus, skogskoier, naust m.m.	Øvrige bygninger
		Prosent		Prosent				
Hele landet	176 421	24,6	1 020 629	22,5	233 936	462 870	81 996	241 827
Fylke								
Østfold	6 443	24,4	35 700	19,8	9 060	19 207	454	6 979
Akershus/Oslo	7 347	25,8	45 196	24,7	11 885	19 352	468	13 491
Hedmark	16 002	26,8	100 778	26,9	21 966	48 540	7 868	22 404
Oppland	14 371	26,1	98 701	24,5	20 485	53 155	7 497	17 564
Buskerud	9 263	27,4	72 936	28,9	13 214	36 475	4 581	18 666
Vestfold	4 471	28,0	24 201	23,7	5 935	11 267	402	6 597
Telemark	7 797	23,3	50 220	25,3	10 827	22 569	2 805	14 019
Aust-Agder	5 260	24,9	25 863	31,6	6 189	10 627	1 337	7 710
Vest-Agder	6 973	24,6	30 097	27,6	8 259	11 916	1 486	8 436
Rogaland	10 380	36,3	60 575	12,3	15 358	28 743	3 135	13 339
Hordaland	13 170	25,3	77 787	24,8	16 677	34 397	10 470	16 243
Sogn og Fjordane	10 278	23,6	67 156	27,5	14 855	34 017	8 349	9 935
Møre og Romsdal	13 861	22,0	76 693	28,0	17 952	31 292	9 833	17 616
Sør-Trøndelag	10 810	27,2	67 109	19,1	14 490	32 235	5 579	14 805
Nord-Trøndelag	9 323	30,6	52 159	12,8	12 640	25 126	3 861	10 532
Nordland	16 815	15,7	74 928	12,1	19 132	23 825	7 435	24 536
Troms Romsa	10 451	16,2	46 261	15,9	11 258	15 662	5 731	13 610
Finnmark Finnmarku	3 406	15,0	14 269	8,6	3 754	4 465	705	5 345
Bosetting								
Landbrukseiendommer med boligbygning og bosetting	125 548	29,2	806 438	21,9	194 780	380 151	57 727	173 780
Øvrige eiendommer	50 873	13,2	214 191	24,4	39 156	82 719	24 269	68 047

¹ Omfatter eiendommer som har minst 5 dekar eid jordbruksareal og/eller minst 25 dekar produktivt skogareal.

2.2. Landbrukseiendommer, bebyggelse og bosetting¹. 2007

	Landbruks- eiendommer i alt	Bebyggde eiendommer	Andel bebygde landbruks- eiendommer	Landbruks- eiendommer med boligbygning	Landbruks- eiendommer med boligbygning og bosetting	Andel landbruks- eiendommer med boligbygning uten bosetting	Personer i alt bosatt på landbruks- eiendommer med boligbygning	Andel bosatte på landbruks- eiendommer av alle bosatte i fylket
			Prosent			Prosent		Prosent
Hele landet	189 280	176 421	93,2	159 699	125 548	21,4	440 483	9,4
Fylke								
Østfold	7 068	6 443	91,2	6 010	5 200	13,5	19 061	7,3
Akershus/Oslo	8 233	7 347	89,2	6 789	6 082	10,4	24 006	2,3
Hedmark	17 263	16 002	92,7	14 566	11 745	19,4	38 188	20,2
Oppland	15 291	14 371	94,0	13 123	11 064	15,7	39 214	21,4
Buskerud	10 052	9 263	92,2	8 291	7 025	15,3	25 485	10,3
Vestfold	4 830	4 471	92,6	4 191	3 861	7,9	14 348	6,4
Telemark	8 349	7 797	93,4	6 942	5 466	21,3	18 375	11,1
Aust-Agder	5 679	5 260	92,6	4 830	3 673	24,0	12 035	11,5
Vest-Agder	7 473	6 973	93,3	6 312	4 557	27,8	14 553	8,9
Rogaland	11 129	10 380	93,3	9 507	8 030	15,5	33 398	8,3
Hordaland	13 739	13 170	95,9	11 847	9 154	22,7	31 841	7,0
Sogn og Fjordane	10 568	10 278	97,3	9 715	7 439	23,4	27 393	25,8
Møre og Romsdal	14 490	13 861	95,7	12 696	10 147	20,1	35 502	14,5
Sør-Trøndelag	11 538	10 810	93,7	9 723	7 787	19,9	29 099	10,4
Nord-Trøndelag	10 134	9 323	92,0	8 575	7 219	15,8	28 188	21,8
Nordland	18 284	16 815	92,0	14 557	9 016	38,1	26 630	11,3
Troms Romsa	11 269	10 451	92,7	9 054	5 974	34,0	16 928	11,0
Finmark Finnmarku	3 891	3 406	87,5	2 971	2 109	29,0	6 239	8,6
Eier								
Mann	131 420	124 746	94,9	115 146	94 706	17,8	342 883	.
Kvinne	46 054	42 808	93,0	38 300	27 542	28,1	86 058	.
Dødsbo/upersonlig/uoppgitt	11 806	8 867	75,1	6 253	3 300	47,2	11 542	.
Jordbruksdrift								
Eiendom uten jordbruksareal ...	10 885	6 659	61,2	2 881	1 685	41,5	5 128	.
Eiendom med egen jordbruksdrift	48 051	47 829	99,5	47 136	45 048	4,4	199 083	.
Eiendom med jordbruksareal bortleid eller ute av drift	130 344	121 933	93,5	109 682	78 815	28,1	236 272	.
Eid jordbruksareal								
0- 4 dekar	12 772	8 299	65,0	4 106	2 475	39,7	7 429	.
5- 49 "	102 496	95 735	93,4	85 551	60 035	29,8	176 292	.
50- 99 "	35 894	34 897	97,2	33 409	28 476	14,8	102 283	.
100-199 "	25 552	25 089	98,2	24 489	22 889	6,5	96 889	.
200-299 "	7 844	7 750	98,8	7 614	7 304	4,1	34 300	.
300-499 "	3 737	3 683	98,6	3 605	3 485	3,3	18 026	.
500- "	985	968	98,3	925	884	4,4	5 264	.
Produktivt skogareal								
0- 24 dekar	68 206	62 604	91,8	56 176	42 071	25,1	133 965	.
25- 99 "	37 698	34 683	92,0	31 214	24 161	22,6	80 345	.
100- 249 "	33 777	31 769	94,1	29 066	23 068	20,6	83 028	.
250- 299 "	22 063	20 945	94,9	19 349	15 876	17,9	60 308	.
500- 999 "	15 200	14 566	95,8	13 419	11 365	15,3	44 799	.
1 000- 1 999 "	7 729	7 432	96,2	6 777	5 804	14,4	23 728	.
2 000- 4 999 "	3 407	3 282	96,3	2 864	2 509	12,4	10 841	.
5 000-19 999 "	967	918	94,9	693	599	13,6	2 824	.
20 000- "	233	222	95,3	141	95	32,6	645	.

¹ Omfatter eiendommer som har minst 5 dekar eid jordbruksareal og/eller minst 25 dekar produktivt skogareal.

3. Strukturen i jordbruket

Frå 1907 er det halde fullstendige jordbruks- eller landbruksteljingar kvart tiande år, med teljinga i 1999 som den siste. Etter 1999 har Statistisk sentralbyrå etablert ein årleg totalpopulasjon av jordbruksbedrifter. Grunnlagsdata for denne populasjonen er aktive jordbruksbedrifter i Landbruksregisteret, og gjennom koplingar mot andre administrative register (søknader om produksjonstilskott i jordbruket, Leveranseregisteret for korn og oljevekstar, leveranseregisteret for slakt o.a.) blir det henta inn opplysningar om produksjonen i jordbruksbedriftene. Til saman dannar desse opplysningane grunnlag for utarbeiding av den årlege statistikken om strukturen i jordbruket.

3.1. Hovudresultat 2007

Under 50 000 gardsbruk

Per 31. juli 2007 var det 49 900 aktive jordbruksbedrifter, ein nedgang på 1 300 frå året før. I perioden 1999-2006 har den gjennomsnittlege nedgangen i talet på jordbruksbedrifter lege på 2 800 eller 3,9 prosent per år. Størst nedgang var det frå 2002 til 2003, då talet på jordbruksbedrifter gjekk ned med 5,9 prosent. Frå 2003 har nedgangen avteke, og dei to siste åra har talet på jordbruksbedrifter minka med respektive 3,4 og 2,5 prosent.

Samla jordbruksareal i drift på dei knapt 50 000 aktive jordbruksbedriftene var 10,3 millionar dekar i 2007, om lag det same som året før. Sidan 1999 har samla jordbruksareal i drift gått ned med 62 300 dekar. I denne perioden er åker- og hagearealet redusert med 325 800 dekar til 3,67 millionar dekar, medan areal av eng til slått og beite har auka med 263 500 dekar til 6,65 millionar dekar.

I 2007 blei 46 900 jordbruksbedrifter drivne av personlege brukarar, og 14 prosent av desse var kvinner. Upersonlege brukare, slik som samdrift, aksjeselskap og institusjon, dreiv 3 000 einingar, eller 6 prosent av totalen. I 1999 var 13 prosent av dei personlege brukarane kvinner, og om lag ein prosent av einingane blei drivne av upersonlege brukare.

Færre bedrifter med mjølkeproduksjon

Jordbruksbedriftene kan klassifiserast etter hovudproduksjonen dei driv. Frå 2006 til 2007 har talet på bedrifter med mjølk som hovudproduksjon gått ned med 8 prosent, medan talet på bedrifter med sau og med korn som hovudproduksjon blei redusert med respektive 5 og 4 prosent. Dei dominerande driftsformene i jordbruket er mjølkeproduksjon, kornproduksjon og sauehald. Kvar fjerde jordbruksbedrift har mjølk som hovudproduksjon, medan kornproduksjon og sauehald kvar for seg er hovudproduksjon på kvar sjettede jordbruksbedrift.

3.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie

Formålet er å skaffe fram opplysningar om talet på jordbruksbedrifter, storleik på bedriftene i form av jordbruksareal og husdyr, samt økonomiske forhold innfor jordbruksnæringa. Frå 1907 er det halde fullstendige jordbruks- eller landbruksteljingar kvart tiande år, med teljinga i 1999 som den siste. Teljinga i 1999 omfatta alle einingar med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. I tillegg var det supplerande minstegrenser for å fange opp einingar med husdyrhald og/eller hagebruk av eit visst omfang. Etter 1999 har Statistisk sentralbyrå på grunnlag av registerkoplingar årleg oppdatert opplysningar om jordbruksbedriftene og produksjonsgrunnlaget.

Brukarar og bruksområde

Statistikken blir særleg nytta av landbruksforvaltninga og næringsorganisasjonane i jordbruket, mellom anna i regi av Budsjettnemnda for jordbruket.

3.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Statistikken omfattar alle aktive jordbruksbedrifter.

Datakjelder Totalpopulasjonen av jordbruksbedrifter for åra etter 1999 er avleida av aktive bedrifter i følgje Landbruksregisteret, og blir deretter kombinert med ei rekkje andre datakjelder:

- Søknadar om produksjonstilskott i jordbruket
- Leveranseregisteret for korn- og oljevekstar
- Leveransar av slakt
- Bedrifts- og føretaksregisteret
- Jordbruksteljing 1999
- Årlege landbruksundersøkingar

Statistisk sentralbyrå har hand om jordbruksteljingane, landbruksundersøkingane og Bedrifts- og føretaksregisteret. Landbruksregisteret og dei andre nemnde administrative datakjeldene blir administrert av Statens landbruksforvaltning.

Kontroll og revisjon Statistikken byggjer på koplingar av datafiler som kvar for seg har blitt kontrollert ved etablering.

Konfidensialitet Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at ein skilde jordbruksbedrifter blir identifisert.

3.4. Omgrep, variablar og grupperingar

Definisjon av dei viktigaste omgrepa og variablane

Jordbruksbedrift: Verksemd med jordbruksdrift, medrekna hagebruk og husdyrhald. Bedrifta omfattar alt som blir drive som ei eining under ei leining og med felles bruk av produksjonsmidlar. Jordbruksbedrifta er uavhengig av kommunegrenser. Ei jordbruksbedrift skal ha eit driftssenter på ein landbrukseigedom. Til og med 2003 blei omgrepet driftseining nytta.

Jordbruksareal i drift: Jordbruksareal som blir hausta minst ein gong i løpet av eit år. Også medrekna planta areal av fleirårige vekstar som enno ikkje gir avling og areal av open åker kor det ikkje blir tatt avling i løpet av året, men som er tenkt hausta neste år (eittårig brakk).

Driftsform: Driftsforma til ei jordbruksbedrift blir fastsett ut frå delen dei ulike plante- og husdyrproduksjonane i bedrifta utgjer av den totale produksjonen til bedrifta. Standard dekningsbidrag nyttast som felles måleining for dei ulike produksjonane.

Standard dekningsbidrag: Standard dekningsbidrag (SDB) er differansen mellom standardverdien av produksjonen og standardverdien av visse spesifiserte kostnader. SDB blir fastsett på regionnivå per arealeining (dekar, kvm) og per dyr for relevante plante- og husdyrproduksjonar. SDB for ein produksjon er SDB per dekar/kvm/husdyr multiplisert med tal dekar/kvm/husdyr av vedkommande produksjon. Totalt SDB for ei jordbruksbedrift er summen av dekningsbidraga for alle plante- og husdyrproduksjonar som blir drive av bedrifta.

Standard klassifikasjonar I tabellane blir følgjande grupperingar nytta: Fylke, jordbruksareal i drift på jordbruksbedrifta og driftsform.

3.5. Feilkjelder og uvisse

Måle- og handsamingsfeil

Viktigaste feilkjelda er knytt til utfyllinga av søknadar om produksjonstilskott i jordbruket. Mange av feila blir oppdaga og retta opp av den lokale landbruksforvaltninga, men feil som ikkje påverkar utbetalinga av tilskott kan bli ignorert. Vidare kan det oppstå feil når tilskottssøknaden blir registrert elektronisk, sjølv om det blir gjennomført kontrollar i samband med registreringa. Dei andre registra kan også innehalde feil og unøyaktigheit som kan påverke berekningane av til dømes kornareal og talet på dyr utifrå leveransar av korn og slakt.

Fråfallsfeil

Om lag 4 prosent av jordbruksbedriftene søker ikkje om produksjonstilskott. På desse einingane er jordbruksareal og talet på husdyr berekna utifrå tilgjengelege opplysningar om bl.a. leveransar av korn og slakt.

3.6. Samanlikningar og samanheng

Statistikken kan stort sett samanliknast med tal frå dei tidlegare fullstendige teljingane. Teljingane til og med 1979 omfatta all dyrking av nyttevekstar og alt husdyrhald utan omsyn til omfanget. I publikasjonane frå dei tidlegare teljingane er likevel mange av tabellane avgrensa til å gjelde einingar med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. Nesten all næringsmessig jordbruksdrift fann stad på desse einingane, medan einingar under 5 dekar i det vesentlege representerte hobbyprega produksjon for eige hushald.

Frå 1989 til 1999 auka talet på samdrifter med mjølkeproduksjon på ku eller geit mykje. Desse einingane blei registrerte utan jordbruksareal i drift. Areal nytta til fôrproduksjon og beite på samdriftene blei i staden registrert på dei einingane som var med i samdrifta. Dersom tala frå og med 1999 berre skulle omfatte einingar med minst 5 dekar jordbruksareal i drift, ville ein monaleg produksjon i bl.a. mjølkesamdrifter og veksthusgartneri blitt utelate. Tabellane frå og med 1999 omfattar difor einingar med *mindre enn* 5 dekar jordbruksareal i drift så sant produksjonen har eit visst omfang.

I teljingar før 1999 har jordbruksbedrifta vore avgrensa til det som blei drive som ei eining innanfor same kommune. Frå og med 1999 er avgrensingane etter kommune sløyfa.

Jordbruksareal og vekstar

På 1990-talet blei det mogeleg å få tilskot for ugjødsla, inngjerda beiteareal, såkalla innmarksbeite. Tidlegare var det krav om gjødsling, og arealet blei då kalla gjødsla beite. I tidlegare teljingar (i første rekkje 1989-teljinga) har gjødsla beite vore ein del av natureng og overflatedyrka eng. Innføring av innmarksbeite har ført til at nytt areal har blitt definert som jordbruksareal. Endringa har og ført til at mykje av arealet som tidlegare blei registrert som natureng og overflatedyrka eng no blir rekna som innmarksbeite. Frå 1989 til 1999 auka det registrerte arealet med overflatedyrka eng og innmarksbeite med til saman 418 000 dekar. Ei viktig årsak til den etter måten store auken er ikkje at ugjødsla beite no er rekna med, men at blant anna auka arealtilskott og krav om spreieareal har gjort det lønsamt for brukarane å nytte mykje areal og å ta med alt i søknader og liknande.

I tidlegare teljingar skulle plen og prydhage på jordbruksbedriftene reknast med i jordbruksarealet. Til dømes utgjorde plen og prydhage om lag 46 000 dekar i Landbruksteljing 1989. I Jordbruksteljing 1999 og seinare er jordbruksarealet eksklusive plen og prydhage.

Vidare skal ein merke seg at areala i 1999 og seinare, med unntak for vekstane på gartneri- og hagebruksskjemaet, er gitt i dekar utan desimal. I tidlegare teljingar blei areala gitt i dekar med éin desimal. Vekstar med areal under 1 dekar er derfor i liten grad talt i 1999 og seinare. Størst utslag gir dette for potet, grønnsaker på friland, frukt og bær, og særleg for tal jordbruksbedrifter med vedkomande vekst.

Husdyr

Husdyrtala gjeld pr. 31. juli, unntatt for sau der teljedatoen var 1. juni eller ved beiteslepp. Teljedatoen i dei tidlegare teljingane har vore 20. juni eller 1. juni. Ei forskyving av teljedatoen med 1-2 månader har i seg sjølv neppe stor innverknad på dyretalet. Truleg har tilpassing av dyretalet til registreringsdatoen for søknad om produksjonstilskott meir å seie.

3.7. Kvar finst statistikken

Publisering

Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no/emner/10/04/10/stjord/):
<http://www.ssb.no/emner/10/04/10/stjord/>

Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Fil med aidentifiserte individdata blir lagra i SSB.

3.1. Jordbruksbedrifter i alt og jordbruksbedrifter etter brukartype. Fylke

	Jordbruks- bedrifter i alt	Etter brukartype					
		Med personleg brukar			Med upersonleg brukar		
		I alt	Mannlege brukarar	Kvinnelege brukarar	I alt	Ansvarleg selskap	AS, institusjon o.l.
1979	125 302	124 408	115 375	9 033	894	.	.
1989	99 382	98 610	89 267	9 343	772	.	.
1999	70 740	69 959	60 914	9 045	781	462	319
2000	68 539	67 645	58 439	9 205	894	578	316
2001	65 607	64 485	55 503	8 982	1 122	749	373
2002	61 890	60 044	52 182	7 862	1 846	1 398	448
2003	58 231	56 308	48 980	7 328	1 923	1 565	358
2004	55 507	53 376	46 337	7 039	2 131	1 813	318
2005	53 003	50 476	43 751	6 725	2 527	2 184	343
2006	51 218	48 417	41 857	6 560	2 801	2 429	372
2007	49 935	46 939	40 389	6 550	2 996	2 582	414
2007							
Fylke							
Østfold	2 677	2 574	2 253	321	103	78	25
Akershus og Oslo	2 558	2 469	2 149	320	89	51	38
Hedmark	4 059	3 880	3 359	521	179	149	30
Oppland	5 477	4 979	4 326	653	498	469	29
Buskerud	2 593	2 468	2 099	369	125	87	38
Vestfold	1 743	1 668	1 490	178	75	39	36
Telemark	1 663	1 607	1 373	234	56	37	19
Aust-Agder	742	702	604	98	40	26	14
Vest-Agder	1 228	1 158	989	169	70	61	9
Rogaland	5 075	4 679	4 030	649	396	349	47
Hordaland	3 503	3 317	2 823	494	186	162	24
Sogn og Fjordane	3 584	3 394	2 882	512	190	177	13
Møre og Romsdal	3 342	3 096	2 614	482	246	226	20
Sør-Trøndelag	3 469	3 264	2 868	396	205	182	23
Nord-Trøndelag	3 819	3 519	3 080	439	300	278	22
Nordland	2 720	2 556	2 143	413	164	149	15
Troms Romsa	1 285	1 238	1 015	223	47	38	9
Finnmark Finnmarku	398	371	292	79	27	24	3

3.2. Jordbruksareal, etter bruken. 1959, 1969, 1979, 1989, 1999, 2006 og 2007. Dekar

Vekst	1959 ¹	1969 ¹	1979 ¹	1989 ¹	1999 ²	2006 ²	2007 ²
Jordbruksareal i drift i alt	9 844 796	9 553 335	9 535 278	9 910 773	10 382 466	10 344 607	10 320 198
Av dette							
Fulldyrka jord	8 095 171	7 967 909	8 303 575	8 817 538	8 871 235	8 627 623	8 574 377
Åker og hageareal	3 266 671	3 383 931	4 146 786	4 432 425	3 994 611	3 731 323	3 668 837
Korn og oljevekstar til mogning	2 177 872	2 522 396	3 252 271	3 529 803	3 345 392	3 246 945	3 181 056
Kveite	92 435	38 274	170 021	382 484	515 798	857 477	912 150
Rug	10 825	13 385	16 855	4 245	14 557		76 302
Rugkveite	-	-	-	-	12 334	60 583	
Bygg	1 407 006	1 847 131	2 000 838	1 759 910	1 825 917	1 524 260	1 406 749
Havre	645 744	541 199	1 006 720	1 321 950	913 130	739 486	723 853
Blandkorn og erter til mogning	21 862	4 763	4 526	-	-	-	-
Oljevekstar til mogning	..	77 645	53 311	61 215	63 656	65 139	62 002
Potet	525 595	326 437	214 013	188 910	148 522	140 460	144 658
Rotvekstar til før	130 370	69 960	29 499	25 726	3 913		
Grønfôr og silovekstar	134 490	208 307	290 637	371 611	307 515	149 117	137 325
Grønsaker på friland	49 229	51 924	55 218	57 030	60 187	69 774	76 839
Jordbær	6 926	12 440	16 439	14 241	16 787	17 894	16 904
Andre vekstar pååker og i hage ³	152 636	115 879	182 262	156 089	91 891	97 343	103 470
Brakk	89 553	76 587	106 447	89 015	20 400	9 790	8 585
Eng til slått og beite⁴	6 578 125	6 169 405	5 388 492	5 478 349	6 387 855	6 613 284	6 651 361
Fulldyrka eng ⁴	4 828 500	4 583 978	4 156 789	4 385 114	4 876 624	4 896 300	4 905 540
Ikkje fulldyrka eng	1 749 625	1 585 427	1 231 703	1 093 235	1 511 231	1 716 984	1 745 821
Overflatedyrka eng	295 165	261 102	253 754
Innmarksbeite	1 216 066	1 455 882	1 492 067

¹ Gjeld bedrifter med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. ² Samdrifter osv. med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift er medrekna. ³ For 1959, 1969, 1979 og 1989 er plen og prydhage medrekna. Fra 1979 er frøeng medrekna. ⁴ For 1959 og 1969 er frøeng medrekna.

3.3. Jordbruksareal per jordbruksbedrift, etter fylke, 1979, 1989, 1999-2007. Dekar

	1979 ¹	1989 ¹	1999 ²	2000 ²	2001 ²	2002 ²	2003 ²	2004 ²	2005 ²	2006 ²	2007 ²
Heile landet	76,1	99,7	146,8	152,1	159,5	169,1	178,7	187,3	195,4	202,0	206,7
Fylke											
Østfold	139,2	155,1	214,0	221,6	234,1	244,8	257,4	266,0	276,1	280,1	285,4
Akershus og Oslo	137,6	160,8	233,7	238,7	251,8	261,9	274,0	283,1	293,5	302,4	311,3
Hedmark	92,8	117,5	181,8	188,5	200,9	214,0	226,9	236,1	247,5	255,9	262,7
Oppland	81,1	103,0	145,7	150,2	156,4	164,6	171,5	178,6	185,4	188,6	192,7
Buskerud	74,4	89,6	136,7	142,4	151,0	158,9	169,0	179,3	188,0	196,7	204,2
Vestfold	107,9	123,0	176,9	181,8	190,5	199,6	212,2	219,8	225,0	232,8	240,6
Telemark	49,6	60,1	100,1	105,0	112,6	120,4	128,5	136,3	144,2	149,8	154,3
Aust-Agder	38,4	53,5	95,7	101,5	108,0	117,4	127,4	137,3	142,4	149,7	152,6
Vest-Agder	43,6	59,1	101,7	105,5	112,6	121,3	133,0	143,6	150,5	158,3	158,2
Rogaland	85,5	110,7	156,4	161,2	164,6	171,1	177,4	181,3	188,4	195,9	199,9
Hordaland	46,2	60,3	84,2	87,2	91,1	95,0	101,4	108,7	114,3	120,6	120,9
Sogn og Fjordane	50,5	64,2	90,0	93,7	97,9	103,5	109,9	115,8	120,9	124,7	129,3
Møre og Romsdal	56,6	80,0	122,7	127,6	133,4	144,3	151,7	159,4	166,6	171,9	177,4
Sør-Trøndelag	87,2	114,9	159,1	163,6	171,8	184,0	193,9	203,3	211,5	216,8	220,9
Nord-Trøndelag	107,3	135,7	176,1	181,8	187,7	198,0	208,1	217,1	224,5	231,1	233,8
Nordland	58,1	94,1	151,2	159,2	167,2	179,7	190,7	202,2	211,8	218,7	224,1
Troms Romsa	49,0	78,2	133,0	139,7	148,7	157,7	169,4	182,2	189,9	199,0	204,4
Finmark Finnmarku	56,5	95,1	160,3	169,5	184,1	202,0	218,0	228,1	232,1	244,9	251,0

¹ Gjeld bedrifter med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. ² Samdrifter osv. med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift er medrekna.

3.4. Husdyr, 1959, 1969, 1979, 1989, 1999, 2006 og 2007

	1959 ¹	1969 ¹	1979 ¹	1989 ¹	1999 ²	2006 ²	2007 ²
Hest	115 798	40 635	20 704	17 417	26 959	31 154	32 946
Storfe i alt	1 099 350	971 928	968 843	949 369	1 033 070	922 976	905 515
Ku	594 432	436 353	372 288	340 469	349 757	318 458	314 309
Mjølkeku	312 948	259 084	253 364
Ammeku	36 809	59 374	60 945
Sau	1 750 985	1 840 755	1 952 092	2 183 098	2 324 789	2 360 062	2 267 134
Under 1 år	916 515	1 002 896	1 089 588	1 284 018	1 369 422	1 431 576	1 372 651
Over 1 år	834 470	837 859	862 504	899 080	955 367	928 486	894 483
Geit	99 163	91 160	80 652	..	78 590	72 207	71 987
Mjølkegeit	³ 74 754	³ 71 924	³ 57 849	³ 67 691	51 724	42 365	41 161
Svin	435 245	621 317	672 754	656 695	738 372	836 426	837 892
Alssvin	61 787	78 163	86 340	84 233	100 408	102 483	99 216
Alspurke	59 172	74 438	81 951	..	97 495	99 744	97 218
Alsråne	2 615	3 725	4 389	..	2 913	2 739	1 998
Andre svin	373 458	543 154	586 414	572 462	637 964	733 943	738 676
Høner	2 668 394	3 270 423	3 827 799	3 441 719	3 181 174	3 362 969	3 542 094
Livkylling	1 459 614	1 318 784	1 386 641
Slaktekylling	4 833 875	10 840 718	12 606 075

¹ Gjeld bedrifter med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. ² Samdrifter osv. med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift er medrekna. ³ Medrekna hanndyr.

3.5. Dyretal per jordbruksbedrift med vedkomande husdyr, etter fylke

	Storfe				Sau over 1 år	Mjøkegeit	Svin		Høner
	I alt	Ku ¹					Alssvin	Slaktesvin	
		I alt	Mjølkeku	Ammeku					
1979 ²	18,0	9,6	19,4	³ 33,8	9,7	..	261
1989 ²	25,3	11,7	31,1	³ 45,9	16,1	..	580
1999 ⁴	34,3	13,2	13,8	6,7	42,1	68,9	27,2	72,3	783
2000 ⁴	34,6	13,5	14,4	7,3	43,4	71,5	30,6	92,2	851
2001 ⁴	36,4	14,0	14,6	8,0	45,2	73,4	33,3	97,7	958
2002 ⁴	37,9	14,5	15,2	8,3	46,9	74,7	36,0	107,4	984
2003 ⁴	39,9	15,2	15,9	9,2	49,6	77,7	39,7	117,0	1 083
2004 ⁴	41,1	15,6	16,3	9,8	51,9	78,8	43,2	126,9	1 275
2005 ⁴	42,9	16,1	16,7	10,6	54,9	80,7	47,6	146,5	1 351
2006 ⁴	44,5	16,8	17,6	10,9	55,8	82,5	53,5	158,2	1 584
2007 ⁴	46,1	17,6	18,5	11,5	56,0	82,5	56,5	173,8	1 885

2007⁴

Fylke

Østfold	56,0	21,6	25,0	13,7	24,8	-	59,0	217,8	3 261
Akershus og Oslo	57,3	21,6	24,4	15,1	36,1	:	52,9	216,1	2 456
Hedmark	54,3	20,5	20,1	16,9	61,4	55,6	67,8	207,5	2 580
Oppland	49,4	18,1	18,1	13,3	61,6	82,4	53,5	168,4	1 027
Buskerud	39,3	16,4	16,5	14,0	57,4	80,0	66,1	93,2	1 461
Vestfold	58,9	23,8	27,5	18,8	30,2	-	66,6	258,6	2 832
Telemark	33,2	13,4	14,1	11,6	53,8	64,1	47,4	136,2	1 305
Aust-Agder	36,3	14,3	16,2	10,0	47,9	-	32,1	108,4	1 750
Vest-Agder	37,7	14,3	15,2	10,2	40,3	-	47,7	111,4	967
Rogaland	55,8	20,1	22,1	9,1	62,7	78,4	69,3	177,7	3 142
Hordaland	27,7	12,2	14,3	6,3	43,8	82,1	31,9	74,8	823
Sogn og Fjordane	28,5	12,3	13,3	5,8	44,1	93,0	26,4	85,9	780
Møre og Romsdal	43,1	17,0	18,3	9,7	46,8	103,6	35,2	134,8	977
Sør-Trøndelag	48,8	18,2	18,9	10,8	72,3	:	36,8	123,2	1 681
Nord-Trøndelag	59,3	21,2	21,8	13,5	64,5	64,4	58,4	183,1	3 012
Nordland	47,9	17,0	17,5	11,4	72,9	80,6	49,1	155,0	429
Troms Romsa	38,6	15,5	16,4	9,8	73,9	81,0	33,1	139,0	549
Finmark Finnmarku	43,6	17,9	18,5	5,8	68,7	-	26,1	80,0	1 445

¹ Enkelte jordbruksbedrifter har både mjølkeku og ammeku. ² Gjeld bedrifter med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. ³ Medrekna hanndyr. ⁴ Samdrifter osv. med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift er medrekna.

3.6. Jordbruksbedrifter etter driftsform. 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Jordbruksbedrifter i alt	68 539	65 607	61 890	58 231	55 507	53 003	51 218	49 935
Driftsform								
Korn og oljevekstar	12 011	11 790	11 145	10 413	10 090	9 579	9 075	8 720
Øvrige jordbruksvekstar	6 232	5 784	4 889	5 241	4 996	5 040	5 419	5 817
Hagebruksvekstar	2 323	2 176	2 212	1 864	1 712	1 693	1 599	1 760
Storfe mjølkeproduksjon	18 720	17 652	16 360	15 797	15 108	14 271	13 306	12 288
Storfe kjøttproduksjon	4 512	4 106	4 059	3 836	3 700	3 678	3 919	3 869
Storfe mjølke- og kjøttproduksjon i kombinasjon ..	977	1 098	1 111	699	640	769	671	646
Sau	12 456	12 491	11 923	11 862	10 699	9 695	9 249	8 812
Øvrige grovføretande dyr	4 491	4 159	3 964	2 613	2 738	2 624	2 468	2 681
Svin og fjørfe	1 740	1 588	1 686	1 420	1 530	1 657	1 653	1 687
Blanda planteproduksjon	870	831	786	766	724	642	587	534
Blanda husdyrproduksjon	1 429	1 308	1 255	1 046	964	962	886	816
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	2 778	2 624	2 500	2 674	2 606	2 393	2 386	2 305

4. Jordbruksareal og husdyr per 31. juli frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket

Med bakgrunn i registeret over dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket blir det utarbeidd statistikk over arealbruk og husdyrhald per 31. juli. Saman med fleire andre register blir produksjonstilskottsregisteret også nytta til utarbeiding av SSB sin totalpopulasjonen for jordbruket (sjå kapittel 3). I 2007 omfatta produksjonstilskottsregisteret 96 prosent av alle jordbruksbedriftene, og dekte 99 prosent av jordbruksarealet i drift.

	Tal frå totalpopulasjonen 2007	Tal frå søknader om produksjonstilskott 31.07.07	Søknader om produksjonstilskott i prosent av totalpopulasjonen
Jordbruksbedrifter	49 935	48 165	96,5
Jordbruksareal i drift	10 320 198	10 233 107	99,2
Engareal	6 651 361	6 599 250	99,2
Kornareal	3 119 054	3 090 910	99,1
Storfe i alt	905 515	903 228	99,7
Sau over 1 år	894 483	887 090	99,2
Allsvin	99 216	97 985	98,8

4.1. Hovudresultat 2007

Kveitearealet auka

Tal frå bøndenes søknader om produksjonstilskott i jordbruket viser at samla kornareal gjekk ned med 56 000 dekar frå 2006 til 2007. Kornarealet fordelte seg med 45 prosent bygg, 29 prosent kveite, 23 prosent havre og 2 prosent rug og rugkveite. Kveitearealet auka med 7 prosent siste året til 908 000, og er det høgaste som er registrert nokon gong. Dei som dyrka korn- oljevekstar hadde eit gjennomsnittleg areal av desse vekstane på 214 dekar.

Meir eng – mindre korn

Samla jordbruksareal i drift for dei som søkte om produksjonstilskott endra seg lite frå 2006 til 2007, og ligg på 10,23 millionar dekar. Det fulldyrka jordbruksarealet viste ein svak nedgang, og utgjorde 8,5 millionar dekar i 2007. Engarealet aukar, og utgjorde 6,6 millionar dekar eller 65 prosent av jordbruksarealet, medan kornarealet minkar og utgjorde 3,1 millionar dekar. For ti år sidan utgjorde engarealet 61 prosent av jordbruksareal i drift.

Nedgang i talet på sau

Frå 2006 til 2007 gjekk talet på sau over eitt år ned med 33 000 til 887 100. Sidan 2001 har talet på sau gått ned med om lag 10 prosent.

Talet på mjølkekyr blei redusert med 5 700 frå 2006 til 2007. På ti år har talet på mjølkekyr blitt redusert med knapt 20 prosent, frå 314 000 i 1998 til 253 000 i 2007. I den same perioden har talet på ammekyr auka med 28 700 til 60 600, ein auke tilsvarende 90 prosent.

Sidan 1998 har talet på mjølkegeiter blitt redusert med 12 400, eller 23 prosent, til 41 000 mjølkegeiter i 2007. Talet på allsvin var 97 900 i 2007, ein nedgang på 3 200 frå året før, som var eitt toppår.

Økologisk drift

I 2007 var det 2 100 jordbruksbedrifter med økologisk drift, og disse dreiv et areal på 385 400 dekar. Dette tilsvarar 3,8 prosent av jordbruksareal i drift.

På dei økologisk drivne einingane var det til saman 23 700 storfe i 2007. Av desse var 6 500 mjølkekyr og 3 400 ammekyr. Talet på mjølkegeiter i økologiske einingar var 800.

4.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie Føremålet er å kartleggje bruken av jordbruksareal i drift og husdyrhald på kommunenivå. Opplysningar frå registeret over søknadar om produksjonstilskott i jordbruket har vore nytta som datagrunnlag sidan 1984.

Brukarar og bruksområde Statistikken blir i stor grad nytta av offentlege verksemder og næringsorganisasjonane i jordbruket.

4.3. Om produksjon av statistikken

Omfang Statistikken omfattar alle som søker om produksjonstilskott i jordbruket per 31. juli. Det blir berre gitt eitt produksjonstilskott per jordbruksbedrift. Alle landbrukseigedomar som blir drive av same brukar blir rekna som ei jordbruksbedrift.

Datakjelder Registeret over alle som søker om produksjonstilskott i jordbruket frå Statens landbruksforvaltning er grunnlaget for utarbeiding av statistikken.

Datainnsamling Elektronisk, frå registeret over Søknader om produksjonstilskott i jordbruket.

Kontroll og revisjon Det blir gjennomført maskinelle kontrollar av registreringsfeil, dubletter og observasjonar med store endringar frå tidlegare søknadsomgangar.

Konfidensialitet Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at ein skilde jordbruksbedrifter blir identifisert.

4.4. Feilkjelder og uvisse

Måle- og handsamingsfeil Kwart år blir oppgåvene til om lag 5 prosent av jordbruksbedriftene som søker om produksjonstilskott kontrollert ved at dei kommunale landbrukskontora foretar gardsbesøk. Det er derfor god kvalitet på oppgåvene.

4.5. Samanlikningar og samanheng

Statistikken går attende til 1984 og omfattar dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket. For å få produksjonstilskott må ein søkar drive vanleg jordbruksproduksjon på ein eller fleire landbrukseigedomar. Frå og med 2002 blei det og stilt krav om at verksemda må vere registrert i Enhetsregisteret.

4.6. Kvar finst statistikken

Publisering Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no):
<http://www.ssb.no/10/04/10/jordbruksareal/>
Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Mikrodata blir lagra i SSB.

4.1. Jordbruksareal, etter bruken.1998-2007. Dekar

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Jordbruksareal i drift i alt	10 179 788	10 269 026	10 322 461	10 311 582	10 324 851	10 255 988	10 266 228	10 262 373	10 248 267	10 233 107
Av dette fulldyrka jord	8 773 257	8 773 172	8 754 743	8 724 834	8 706 170	8 638 443	8 628 846	8 589 745	8 544 114	8 503 905
Åker og hage	3 978 249	3 941 979	3 938 064	3 918 292	3 845 897	3 812 234	3 794 377	3 758 464	3 689 303	3 633 857
Korn	3 224 231	3 236 765	3 267 502	3 210 830	3 210 467	3 230 502	3 238 704	3 213 083	3 147 244	3 090 910
Kveite	672 773	513 518	679 159	631 157	633 405	754 978	849 374	802 674	851 989	907 971
Rug og rugkveite	70 583	26 584	38 065	26 988	23 831	44 405	72 570	69 346	60 411	76 282
Bygg	1 612 051	1 800 764	1 606 032	1 725 856	1 770 552	1 596 648	1 464 803	1 608 657	1 503 252	1 388 730
Havre	868 824	895 899	944 246	826 829	782 679	834 471	851 957	732 406	731 592	717 927
Oljvekster	60 501	63 501	57 122	108 600	109 608	75 022	68 602	66 909	65 109	61 976
Potet	157 785	147 618	150 180	151 268	151 178	144 985	140 931	136 713	139 056	143 761
Rotvekster til før, grønfør og silovekstar	358 089	311 424	284 674	269 714	205 027	195 184	175 417	154 889	147 682	136 516
Grønsaker på friland	56 102	60 083	60 255	62 972	60 891	64 147	62 372	65 728	68 897	75 036
Anna åker og hage	121 541	122 588	118 331	114 908	108 726	102 394	108 351	121 142	121 315	125 658
Eng til slått og beite	6 201 539	6 327 047	6 384 397	6 393 290	6 478 954	6 443 754	6 471 851	6 503 909	6 558 964	6 599 250
Fulldyrka	4 795 008	4 831 193	4 816 679	4 806 542	4 860 273	4 826 209	4 834 469	4 831 281	4 854 811	4 870 048
Anna eng og beite .	1 406 531	1 495 854	1 567 718	1 586 748	1 618 681	1 617 545	1 637 382	1 672 628	1 704 153	1 729 202
Overflatedyrka eng	291 793	285 934	281 659	276 397	274 777	265 196	260 638	255 771	248 646	240 877
Innmarksbeite	1 114 738	1 209 920	1 286 059	1 310 351	1 343 904	1 352 349	1 376 744	1 416 857	1 455 507	1 488 325

4.2. Husdyr, 1998-2007

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hester	23 991	25 716	27 314	28 399	29 089	28 051	28 678	29 329	30 662	32 790
Storfe i alt	1 031 223	1 032 033	986 953	973 123	955 215	953 393	940 436	932 583	919 077	903 228
Kyr	346 155	349 484	342 059	334 981	329 547	329 427	324 992	320 617	318 000	313 941
Mjølkekyr	314 250	312 824	297 679	289 155	281 502	278 137	272 005	265 201	259 084	253 364
Ammekyr	31 905	36 660	44 380	45 826	48 045	51 290	52 987	55 416	58 916	60 577
Sauer over 1 år	949 047	961 012	983 367	973 424	959 915	948 040	946 752	920 101	887 090
Mjølkegeiter	53 385	51 744	50 297	47 784	46 420	45 333	44 757	44 409	42 365	41 011
Alssvin over 6 md	89 350	99 295	89 988	89 772	88 395	93 835	99 965	98 597	101 184	97 985
Verpehøner	3 134 981	3 139 858	3 251 444	3 126 944	3 137 661	3 226 593	3 475 868	3 354 250	3 306 078	3 493 254

4.3. Jordbruksareal, etter fylke og bruken av arealet. 2007. Dekar

	Jordbruksareal i drift		Åker og hage			Eng til slått og beite		
	I alt	Av dette fulldyrka	I alt	Av dette		I alt	Av dette	
				Korn	Potet		Fulldyrka	Anna eng og innmarksbeite
2007	10 233 107	8 503 905	3 633 857	3 090 910	143 761	6 599 250	4 870 048	1 729 202
Fylke								
Østfold	756 414	733 702	647 085	585 191	6 642	109 329	86 617	22 712
Akershus og Oslo	791 379	758 138	657 334	609 426	6 814	134 045	100 804	33 241
Hedmark	1 058 671	996 007	642 554	550 808	51 874	416 117	353 453	62 664
Oppland	1 052 104	870 250	274 311	211 997	14 317	777 793	595 939	181 854
Buskerud	522 974	453 744	266 240	228 439	4 040	256 734	187 504	69 230
Vestfold	413 104	404 070	340 530	269 668	16 976	72 574	63 540	9 034
Telemark	253 568	219 500	95 209	76 446	3 026	158 359	124 291	34 068
Aust-Agder	112 077	99 015	18 487	9 752	2 250	93 590	80 528	13 062
Vest-Agder	191 916	146 933	11 663	8 500	760	180 253	135 270	44 983
Rogaland	1 004 512	556 797	59 906	33 463	9 981	944 606	496 891	447 715
Hordaland	416 308	228 360	10 749	200	168	405 559	217 611	187 948
Sogn og Fjordane	459 299	293 160	9 664	440	1 235	449 635	283 496	166 139
Møre og Romsdal	587 616	481 136	27 037	19 123	1 876	560 579	454 099	106 480
Sør-Trøndelag	761 519	659 576	186 261	168 091	2 281	575 258	473 315	101 943
Nord-Trøndelag	885 654	815 255	359 569	316 453	14 385	526 085	455 686	70 399
Nordland	606 045	476 019	13 421	2 877	3 081	592 624	462 598	130 026
Troms Romsa	260 639	226 822	10 063	4	3 888	250 576	216 759	33 817
Finmark Finnmarku	99 308	85 421	3 774	32	167	95 534	81 647	13 887

4.4. Jordbruksbedrifter med økologisk drift og økologisk godkjent drive jordbruksareal. 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Jordbruksbedrifter i alt	58 627	54 946	52 879	51 069	49 366	48 165
Jordbruksbedrifter med økologisk drift	1 369	1 936	2 076	2 076	2 090	2 149
			Dekar			
Jordbruksareal i drift i alt	10 324 851	10 255 988	10 266 228	10 262 373	10 248 267	10 233 107
Økologisk godkjent drive jordbruksareal i alt	183 876	294 030	340 901	354 703	374 997	385 387
Korn	22 785	42 076	58 460	64 387	66 047	64 510
Poteter, grønnsaker, frukt og bær	2 295	3 615	3 877	4 125	4 047	5 785
Innmarksbeite	27 353	43 880	50 613	55 318	60 065	63 181
Grøngjødsels areal	3 134	5 697	5 288	6 792	8 336	7 508
Anna økologisk drive areal	128 309	198 762	222 663	224 081	236 502	244 403

4.5. Husdyrhald på økologisk drive jordbruksbedrifter. 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Storfe	10 673	21 158	22 433	21 768	22 698	23 678
Mjølkeku	3 046	5 613	5 815	5 772	5 969	6 453
Ammeku	1 291	2 863	3 292	3 162	3 308	3 379
Anna storfe	6 336	12 682	13 326	12 834	13 421	13 846
Mjølkegeit	753	1 338	1 316	831	881	736
Avlssvin	99	80	121	119

5. Husdyrhald per 1. januar frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket

Med bakgrunn i registeret over dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket blir det utarbeidd statistikk over husdyrhald per 1. januar.

5.1. Hovudresultat 2007

Tal frå bøndenes søknader om produksjonstilskott i jordbruket 1. januar 2007 viser at det var 34 900 jordbruksbedrifter med husdyr. Dette er fire prosent færre enn 1. januar 2006.

Nedgang i talet på husdyr

Talet på mjølkekyr går stadig nedover, og ved årsskiftet blei det registrert 258 700 mjølkekyr, 6 700 færre enn i 2006. Talet på ammekyr var 56 400, 1 300 fleire enn året før. I tiårsperioden 1996-2007 har talet på storfe i alt gått ned med 124 100 til 903 300, og reduksjonen i talet på mjølkekyr utgjer vel halvparten av dette. I same periode har talet på bedrifter med mjølkeku gått ned med 44 prosent til 14 100.

I 2007 var talet på mjølkegeiter 40 500, ein nedgang på åtte prosent frå året før. Dei siste ti åra har talet på mjølkegeiter blitt redusert med 31 prosent, og talet på bedrifter med mjølkegeit har gått ned med 45 prosent frå 880 til 480.

Talet på alssvin gjekk ned med 3 700 til 98 100 frå 2006 til 2007, medan det var ein svak auke i talet på slaktesvin.

Det blei slakta elleve prosent fleire kyllingar i løpet av 2006 enn i løpet av 2005. Frå 1996 til 2006 har produksjonen av slaktekylling blitt dobla, frå ein produksjon på 23,3 millionar til 46,5 millionar.

5.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie

Føremålet er å kartlegge omfanget av husdyrhald på kommunenivå. Opplysningar frå registeret over søknadar om produksjonstilskott i jordbruket har vore nytta i statistikkproduksjon sidan 1984.

Brukarar og bruksområde

Statistikken blir i stor grad nytta av offentlege verksemder og næringsorganisasjonane i jordbruket.

5.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Statistikken omfattar alle som søkte om produksjonstilskott i jordbruket per 1. januar. Det blir berre gitt eitt produksjonstilskott per jordbruksbedrift. Alle landbrukseigedomar som blir drive av same brukar blir rekna som ei jordbruksbedrift.

Datakjelder

Registeret over alle som søker om produksjonstilskott i jordbruket frå Statens landbruksforvaltning er grunnlaget for utarbeiding av statistikken.

Datainnsamling

Elektronisk, frå registeret over Søknader om produksjonstilskott i jordbruket.

Kontroll og revisjon

Det blir gjennomført maskinelle kontrollar av registreringsfeil, dubletter og observasjonar med store endringar frå tidlegare søknadsomgangar.

Konfidensialitet

Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at ein skilde jordbruksbedrifter blir identifisert.

5.4. Feilkjelder og uvisse

Måle- og handsamingsfeil

Kvart år blir oppgåvene til om lag 5 prosent av jordbruksbedriftene som søker om produksjonstilskott kontrollert ved at dei kommunale landbrukskontora foretar gardsbesøk. Det er derfor god kvalitet på oppgåvene.

5.5. Samanlikningar og samanheng

Statistikken går attende til 1984 og omfattar dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket. For å få produksjonstilskott må ein søkar drive vanleg jordbruksproduksjon på ein eller fleire landbrukseigedomar. Frå og med 2002 blei det og stilt krav om at verksemda må vere registrert i Enhetsregisteret.

5.6. Kvar finst statistikken

Publisering

Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no):

<http://www.ssb.no/10/04/10/jordhus/>

Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Mikrodata blir lagra i SSB.

5.1. Jordbruksbedrifter med husdyr og jordbruksbedrifter med ymse husdyrslag per 1. januar¹. Fylke

Fylke	Jordbruks- bedrifter med husdyr	Storfe i alt	Mjølkeku	Ammeku	Vinterfora sau	Mjølkegeit	Svin	Verpe- høner	Slakte- kylling ²
1992 ³	55 761	34 595	26 889	2 616	24 869	1 073	7 224	4 492	594
1993 ³	54 965	33 941	26 431	2 982	24 696	1 014	6 959	4 523	623
1994 ³	54 428	33 283	25 784	3 632	24 723	912	6 710	4 414	589
1995 ³	53 714	32 577	25 410	3 941	24 596	899	6 462	4 303	597
1996 ³	52 869	32 047	25 030	4 197	23 784	875	6 376	4 116	596
1997 ³	51 626	31 369	24 170	4 583	22 937	826	5 950	3 946	564
1998 ³	50 351	30 626	23 433	4 837	22 214	772	5 816	3 825	567
1999 ³	49 038	29 399	22 400	5 116	21 817	727	5 795	3 769	484
2000 ³	46 986	27 685	20 493	5 626	21 528	677	4 930	3 583	532
2002	44 167	25 637	18 775	5 790	20 875	619	4 650	3 133	519
2003	41 470	24 285	17 803	5 493	18 842	592	4 504	2 926	535
2004	39 661	23 101	16 900	5 325	17 897	571	4 304	2 740	511
2005	38 113	22 171	16 244	5 097	17 068	559	4 147	2 579	500
2006	36 440	21 062	15 070	5 340	16 255	525	3 757	2 294	506
2007	34 869	19 947	14 050	5 254	15 504	483	3 400	1 925	528
2007									
Fylke									
Østfold	901	376	219	164	136	-	223	109	78
Akershus og Oslo	819	365	195	172	218	-	163	82	16
Hedmark	2 265	1 157	763	429	780	28	325	142	113
Oppland	3 756	2 256	1 714	571	1 477	48	310	128	11
Buskerud	1 280	604	330	280	625	16	63	81	14
Vestfold	571	233	92	137	106	-	179	55	32
Telemark	911	360	173	160	439	20	75	78	6
Aust-Agder	537	253	137	92	259	-	31	37	4
Vest-Agder	997	598	373	192	475	-	34	71	4
Rogaland	4 666	2 806	2 087	617	2 750	13	856	346	84
Hordaland	2 964	1 493	895	406	1 984	39	147	139	15
Sogn og Fjordane	3 151	1 828	1 369	308	1 852	78	107	131	:
Møre og Romsdal	2 881	1 940	1 378	380	1 136	53	109	132	5
Sør-Trøndelag	2 644	1 798	1 384	406	767	-	117	101	69
Nord-Trøndelag	2 632	1 807	1 381	465	561	11	463	93	73
Nordland	2 408	1 411	1 053	372	1 129	41	148	148	:
Troms Romsa	1 137	462	339	90	653	134	36	47	-
Finnmark Finnmarku	349	200	168	13	157	-	14	5	-

¹ Omfatter jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott. ² Gjeld kyllingar slakta løpet av året. ³ Per 31. desember.

5.2. Talet på storfe og sau per 1. januar¹. Fylke

	Storfe i alt	Ku i alt	Mjølkeku	Ammeku	Andre storfe	Vinterfora sau
1992 ²	1 007 539	347 573	335 996	11 577	659 966	1 095 676
1993 ²	1 005 739	344 650	331 014	13 636	661 143	1 095 529
1994 ²	1 000 632	341 597	324 701	16 896	659 035	1 119 997
1995 ²	1 012 849	344 122	324 417	19 705	668 727	1 140 519
1996 ²	1 027 343	349 350	326 766	22 584	677 993	1 109 673
1997 ²	1 035 738	348 838	322 349	26 489	686 900	1 078 574
1998 ²	1 045 574	352 664	322 791	29 873	692 910	1 102 855
1999 ²	1 018 730	351 752	318 047	33 705	666 978	1 104 906
2000 ²	979 274	338 876	298 709	40 167	640 398	1 131 734
2002	964 659	333 007	286 164	46 843	631 652	1 141 485
2003	952 442	330 172	282 829	47 343	622 270	1 109 696
2004	942 053	328 469	280 091	48 378	613 584	1 111 513
2005	936 003	322 442	272 301	50 141	613 561	1 091 785
2006	919 679	320 403	265 384	55 019	599 276	1 060 438
2007	903 280	315 080	258 719	56 361	588 200	1 023 818
2007						
Fylke						
Østfold	20 125	7 355	5 222	2 133	12 770	4 401
Akershus og Oslo	20 076	7 023	4 567	2 456	13 053	9 881
Hedmark	58 993	21 334	14 808	6 526	37 659	57 910
Oppland	111 427	37 877	31 060	6 817	73 550	107 109
Buskerud	23 322	9 108	5 620	3 488	14 214	44 580
Vestfold	12 434	4 766	2 354	2 412	7 668	4 130
Telemark	11 638	4 278	2 502	1 776	7 360	27 870
Aust-Agder	8 826	3 129	2 217	912	5 697	15 597
Vest-Agder	22 029	7 548	5 778	1 770	14 481	24 847
Rogaland	150 880	51 172	45 627	5 545	99 708	201 952
Hordaland	43 718	15 691	13 290	2 401	28 027	100 772
Sogn og Fjordane	57 535	21 021	19 212	1 809	36 514	96 826
Møre og Romsdal	83 397	28 540	24 977	3 563	54 857	63 223
Sør-Trøndelag	87 877	30 392	26 274	4 118	57 485	64 459
Nord-Trøndelag	101 380	34 501	28 708	5 793	66 879	42 086
Nordland	64 589	21 900	17 992	3 908	42 689	92 283
Troms Romsa	16 922	6 370	5 505	865	10 552	54 408
Finmark Finnmarku	8 112	3 075	3 006	69	5 037	11 484

¹ Omfatter jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott ² Per 31. desember.

5.3. Talet på ymse husdyr per 1.januar¹. Fylke

	Mjølkegeit	Alssvin	Slaktesvin ²	Verpehøner	Påsett av slaktekylling ³
1992 ⁴	62 557	87 837	1 214 701	3 653 248	16 850 642
1993 ⁴	62 425	87 456	1 190 668	3 658 289	15 705 005
1994 ⁴	59 693	87 134	1 189 066	3 619 810	17 976 664
1995 ⁴	59 176	90 903	1 240 949	3 550 629	19 919 985
1996 ⁴	58 775	91 130	1 328 566	3 378 176	23 264 300
1997 ⁴	55 541	90 118	1 345 208	3 107 275	23 319 780
1998 ⁴	53 477	89 444	1 378 443	3 113 209	23 355 574
1999 ⁴	53 091	93 768	1 334 788	3 216 750	27 523 776
2000 ⁴	50 859	89 961	1 296 693	3 206 179	33 167 031
2002	47 441	89 254	1 324 173	3 100 503	31 994 661
2003	47 114	92 058	1 360 867	3 262 382	35 595 400
2004	46 292	99 298	1 323 169	3 392 283	36 705 314
2005	46 125	99 065	1 427 464	3 493 440	39 759 182
2006	44 063	101 731	1 441 629	3 365 646	41 819 570
2007	40 493	98 060	1 466 149	3 350 753	46 452 282
2007					
Fylke					
Østfold	-	7 084	118 616	378 513	8 749 665
Akershus og Oslo	:	4 672	74 868	200 327	1 828 009
Hedmark	1 517	10 848	172 504	369 963	10 140 413
Oppland	3 954	8 487	112 467	117 405	757 106
Buskerud	1 349	2 035	13 274	122 750	833 294
Vestfold	-	6 251	117 664	141 939	2 207 544
Telemark	1 437	2 252	27 912	115 112	166 416
Aust-Agder	-	441	9 313	65 992	175 064
Vest-Agder	-	1 265	8 863	73 684	180 124
Rogaland	1 090	26 083	392 175	966 718	7 750 274
Hordaland	3 131	1 803	25 695	102 711	794 279
Sogn og Fjordane	7 348	1 639	25 190	92 568	:
Møre og Romsdal	5 255	2 200	27 541	100 696	149 521
Sør-Trøndelag	:	2 468	35 808	158 754	5 744 089
Nord-Trøndelag	825	15 246	229 459	249 494	6 976 435
Nordland	3 146	4 073	60 892	61 008	:
Troms Romsa	11 323	949	11 457	21 604	-
Finnmark Finnmarku	-	264	2 451	11 515	-

¹ Omfatter jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott ² Gjeld gris slakta i løpet av året. Frå og med 2002 gjeld tala gris slakta eller seld som livdyr året før. ³ Gjeld kyllingar slakta i løpet av året. Frå og med 2002 gjeld tala kyllingar slakta året før. ⁴ Per 31. desember.

5.4. Jordbruksbedrifter med ymse husdyrslag etter buskapsstorleik. 1. januar¹

	Jordbruksbedrifter					Talet på dyr				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Kyr i alt										
I alt	22 086	21 101	20 289	19 317	18 312	330 172	328 469	322 442	320 403	315 080
1- 4	1 470	1 376	1 192	1 101	1 066	3 796	3 472	3 063	2 813	2 757
5- 9	4 138	3 670	3 476	3 199	2 820	30 149	26 851	25 377	23 247	20 453
10-14	6 327	5 713	5 371	4 761	4 371	76 422	69 132	65 077	57 410	52 801
15-19	5 423	5 261	5 167	4 885	4 480	90 836	88 181	86 493	81 968	75 328
20-29	3 550	3 766	3 700	3 754	3 788	82 294	87 728	86 237	88 039	88 592
30-	1 178	1 315	1 383	1 617	1 787	46 675	53 105	56 195	66 926	75 149
Mjølkeku										
I alt	17 803	16 900	16 244	15 070	14 050	282 829	280 091	272 301	265 384	258 719
1- 4	196	160	140	138	109	646	518	459	461	357
5- 9	2 782	2 382	2 278	1 914	1 604	20 940	17 968	17 168	14 418	12 012
10-14	5 658	5 082	4 732	4 081	3 625	68 505	61 728	57 547	49 502	43 975
15-19	5 158	4 934	4 799	4 444	4 039	86 425	82 748	80 336	74 574	67 925
20-29	3 150	3 349	3 288	3 292	3 295	72 741	77 625	76 268	76 866	76 834
30-	859	993	1 007	1 201	1 378	33 572	39 504	40 523	49 563	57 616
Ammeku										
I alt	5 493	5 325	5 097	5 340	5 254	47 343	48 378	50 141	55 019	56 361
1- 4	2 008	1 891	1 641	1 588	1 522	4 678	4 335	3 811	3 590	3 524
5- 9	1 703	1 581	1 514	1 599	1 513	11 564	10 883	10 372	10 976	10 485
10-19	1 311	1 332	1 354	1 478	1 509	17 247	17 708	18 280	20 063	20 658
20-	471	521	588	675	710	13 854	15 452	17 678	20 390	21 694
Vinterfora sau										
I alt	18 842	17 897	17 068	16 255	15 504	1 109 696	1 111 513	1 091 785	1 060 438	1 023 818
1- 9	1 163	1 088	1 058	957	925	6 336	5 908	5 828	5 219	5 188
10- 19	1 885	1 653	1 443	1 484	1 442	27 391	23 935	20 993	21 521	20 817
20- 49	6 984	6 262	5 718	5 244	5 002	234 645	212 115	194 320	178 764	169 593
50- 99	5 692	5 650	5 604	5 354	4 980	394 081	395 038	394 237	378 403	353 659
100-149	2 153	2 188	2 188	2 118	2 054	255 850	261 649	260 608	251 959	243 862
150-	965	1 056	1 057	1 098	1 101	191 393	212 868	215 799	224 572	230 699
Alspurker										
I alt	2 423	2 330	2 194	1 980	1 824	89 745	97 059	97 038	99 843	96 211
1-19	957	879	797	661	569	8 354	7 707	6 853	5 805	5 048
20-39	639	572	524	460	428	18 470	16 597	14 936	13 359	12 395
40-59	439	407	380	361	342	21 050	19 586	18 405	17 566	16 688
60-79	179	201	201	190	178	12 108	13 681	13 843	12 995	12 183
80-99	65	95	109	99	89	5 747	8 472	9 796	8 821	7 927
100-	144	176	183	209	218	24 016	31 016	33 205	41 297	41 970
Verpøner										
I alt	2 926	2 740	2 579	2 294	1 925	3 262 382	3 392 283	3 493 440	3 365 646	3 350 753
1- 99	1 826	1 710	1 604	1 434	1 134	28 948	27 757	25 008	22 611	17 457
100- 499	112	94	87	77	73	25 154	21 686	19 953	16 057	15 953
500- 999	85	78	65	63	34	62 917	58 793	47 854	45 334	26 626
1000-1999	272	225	195	138	117	412 365	343 195	296 206	217 736	184 005
2000-4999	383	368	322	277	245	1 058 459	1 024 435	883 517	789 008	696 845
5000-	248	265	306	305	322	1 674 539	1 916 417	2 220 902	2 274 900	2 409 867

¹ Omfattar jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott.

6. Bøndernes inntekt og formue

Statistikken bygger på opplysninger fra selvangivelsen og omfatter alle jordbruksbedrifter drevet av personlig bruker.

6.1. Hovedresultater 2006

117 000 kroner i
jordbruksinntekt

Gjennomsnittlig næringsinntekt fra jordbruket for gårdbrukerne var 117 000 kroner i 2006. Fordelt etter type produksjon varierte jordbruksinntekta fra 55 000 kroner i sauehold til 242 000 kroner i svine-/fjørfehold.

Gjennomsnittlig næringsinntekt fra jordbruket for alle gårdbrukere økte fra 112 200 kroner i 2004 til 147 000 kroner i 2005, for så å gå ned til 117 200 kroner i 2006. Den høye inntekta i 2005 skyldes i hovedsak tilpasning til nye skatteregler gjeldende fra og med 2006. Den samme utviklingen vises også blant personlig næringsdrivende i andre næringer.

Mange jordbrukere uten
positiv jordbruksinntekt

Blant gårdbrukerne er det stor variasjon i næringsinntekta fra jordbruket. Hovedsakelig skyldes dette at jordbruksbedriftene varierer mye i størrelse, her inngår alt fra hobbypreget virksomhet til bedrifter med millionomsetning. 17 prosent av gårdbrukerne hadde negativ næringsinntekt fra jordbruket (underskudd) i 2006. Dette kan gjelde gårdbrukere med liten produksjon, men også gårdbrukere som var i en oppstarts- eller utvidingsfase av virksomheten. 8 prosent av gårdbrukerne var uten næringsinntekt fra jordbruket. De fleste av disse antas å ha drevet hobbypreget jordbruk som ikke oppfylte skattemyndighetenes krav til næringsvirksomhet. En annen årsak kan være at jordbruksinntekta ble ført på ektefellen. I motsatt ende av skalaen finner en at 5 prosent av gårdbrukerne hadde næringsinntekt fra jordbruket på 400 000 kroner eller mer.

Ektefeller eller partnere som driver næring sammen, kan skattemessig dele næringsinntekta. I 2006 var det i alt 10 300 ektefeller/partnere med positiv næringsinntekt fra jordbruk, og gjennomsnittlig jordbruksinntekt for disse var 116 600 kroner. Fordelt på alle jordbruksbedrifter var gjennomsnittet for ektefeller/partnere 24 600 kroner.

Gjennomsnittlig bruttoinntekt for gårdbrukerne var 376 500 kroner i 2006. I gjennomsnitt var lønnsinntekta større enn næringsinntekta fra jordbruket, med respektive 42 og 31 prosent av bruttoinntekta. Resten av bruttoinntekta består av andre næringsinntekter, pensjoner og kapitalinntekter.

Stor variasjon mellom
produksjoner og fylker

Melkeproduksjon på storfe, sauehold og kornproduksjon er de tre vanligste produksjonene i norsk jordbruk. Det er stor forskjell i bedriftsstørrelse mellom disse produksjonene. Melkeproduksjon drives vanligvis med stor arbeidsinnsats gjennom hele året, mens sauehold og kornproduksjon ofte drives i kombinasjon med lønnsarbeid eller annen næringsvirksomhet. I 2006 var gjennomsnittlig næringsinntekt fra jordbruket for gårdbrukere som drev melkeproduksjon 192 800 kroner, og for sauehold og kornproduksjon respektive 54 700 og 57 600 kroner. Høyest jordbruksinntekt hadde gårdbrukere med svin/fjørfe med 242 200 kroner.

Gårdbrukerne i Rogaland og Nord-Trøndelag hadde høyest næringsinntekt fra jordbruket, i begge fylkene var gjennomsnittet vel 157 000 kroner. Lavest gjennomsnitt var det i Telemark med 62 200 kroner.

6.2. Bakgrunn og formål

Formål og historie

Formålet med statistikken er å vise ulike inntekter, formue, gjeld og utlignet skatt for personer som driver jordbruk, uavhengig av jordbrukets betydning som inntektskilde. Et hovedtrekk ved norsk jordbruk er at mange personer som driver jordbruksvirksomhet arbeider deltid i næringa eller har arbeidsinnsatsen

konsentrert til deler av året. Mange av disse personene har lønnsinntekt eller annen næringsvirksomhet som hovedinntektskilde.

Statistikk med opplysninger fra enkeltposter på selvangivelsen har vært utarbeidet årlig fra og med inntektsåret 1999. Statistikk basert på opplysninger fra ligningsregisteret for personlige skattytere har vært utarbeidet siden inntektsåret 1968.

Brukere og anvendelsesområder

Det er stor oppmerksomhet rundt samlet inntekt, inntektssammensetning og inntektsutvikling for personer som driver jordbruk. Viktige brukere av statistikken er: Landbruks- og matdepartementet, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Budsjettnemnda for jordbruket, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag mfl.

6.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Statistikken bygger på opplysninger fra selvangivelsen og omfatter alle jordbruksbedrifter drevet av personlig bruker. Av i alt 51 218 jordbruksbedrifter i 2006 ble 48 417 drevet av personlig bruker.

Jordbruksbedriftene har stor variasjon i produksjonsomfang, her inngår alt fra hobbypreget produksjon til bedrifter med millionomsetning. Noen bedrifter har så liten produksjon at de ikke oppfyller skattemyndighetenes krav til næringsvirksomhet.

Den personen som står ansvarlig for drifta benevnes som bruker (gårdbruker). En del av bedriftene skifter bruker i løpet av året. I hovedsak er det brukeren per 31. juli i referanseåret som inngår. For populasjonen av brukere er det hentet inn opplysninger om eventuell ektefelle, registrert partner eller samboer. Før 2005 inngikk bare samboere som hadde felles barn med bruker. Fra og med 2005 omfatter samboere også personer som oppga at de var samboere ved Folke- og bolig tellinga 2001 og som fortsatt har samme adresse.

For jordbruksbedrifter drevet av personlig bruker kan ektefeller og registrerte partnere som driver virksomhet sammen, skattemessig dele næringsinntekta. Samboere som ønsker å dele næringsinntekta fra en jordbruksbedrift må organisere drifta enten som et ansvarlig selskap eller den ene må ta ut lønn som ansatt.

Ved publisering presenteres resultater hovedsakelig enten for bare bruker eller samlet for bruker og ektefelle/registrert partner/samboer.

Datakilder

Statistikken bygger på populasjonen av bedrifter i jordbruket drevet av personlig bruker og opplysninger fra selvangivelsen.

Kontroll og revisjon

Statistikken er basert på kopling av datafiler som hver for seg har blitt kontrollert ved etablering.

Beregninger

Gjennomsnittstall blir utregnet fra totalverdien av variabelen dividert med alle enheter. For eksempel ved gjennomsnittlig lønnsinntekt for bruker blir totalverdien av lønnsinntekt dividert med antall brukere i alt, slik at også brukere uten lønnsinntekt inngår.

Konfidensialitet

Tall blir ikke offentliggjort dersom de kan medføre fare for at den enkelte jordbruksbedrift/bruker kan bli identifisert.

6.4. Begreper, variabler og grupperinger

Definisjon av de viktigste begreper og variabler

Jordbruksbedrift: Virksomhet med jordbruksdrift, inkludert hagebruk og husdyrhold. Bedriften omfatter alt som blir drevet som en enhet under en ledelse og med felles bruk av produksjonsmidler. Jordbruksbedriften er uavhengig av

kommunegrenser. En jordbruksbedrift skal ha et driftssenter på en landbrukseiendom.

Bruker: Den personen som er hovedansvarlig for drifta av en jordbruksbedrift (innehaveren).

Bruttoinntekt: Omfatter lønnsinntekter, næringsinntekter, pensjoner og kapitalinntekter.

Personinntekt lønn: Omfatter lønn for utført arbeid og ulike pensjongivende stønader.

Personinntekt pensjoner: Omfatter tjenestepensjon og pensjoner fra folketrygden.

Næringsinntekt: Skattemessig overskudd fra næringsvirksomhet.

Næringsinntekt fra jordbruk: Positiv inntekt fra jordbruket hentet fra næringsoppgaven. I tillegg inngår sjukepenger til selvstendig næringsdrivende i jordbruk, skogbruk og fiske. Fradrag, som blant annet kontingent til næringsorganisasjon, årets underskudd i næringa, framførbart underskudd i næringa fra tidligere år, gjeldsrenter og jordbruksfradrag, er ikke trukket fra. Inntekter fra skogbruk eller annen tilleggsnæring i jordbruksbedriften, som skattemessig blir regnet som egen næring, er inkludert i andre næringsinntekter.

Kapitalinntekter: Kapitalinntekter omfatter renteinntekter, aksjeutbytte, realisasjonsgevinster og andre kapitalinntekter i løpet av kalenderåret. Til fradrag kommer årets realisasjonstap.

Standard klassifikasjoner I tabellene brukes følgende grupperinger: fylke, jordbruksareal i drift, driftsform og brukers kjønn.

Fylke

Da det er få jordbruksbedrifter i Oslo, er fylket slått sammen med Akershus.

Jordbruksareal i drift

Jordbruksareal som er høstet minst en gang i løpet av et år, inkludert plantet areal av flerårige vekster som ennå ikke gir avling. Areal av åpen åker der det ikke blir tatt avling i løpet av året, men som er tenkt høstet neste år (ettårig brakk) inngår også.

Driftsform for jordbruksbedriften

En jordbruksbedrifts driftsform fastsettes ut fra andelen de ulike plante- og husdyrproduksjonene i bedriften utgjør av bedriftens totale produksjon. Felles måleenhet for ulike produksjoner er standard dekningsbidrag.

Totalt standard dekningsbidrag for jordbruksbedriften

Standard dekningsbidrag (SDB) er differansen mellom standardverdien av produksjonen og standardverdien av visse spesifiserte kostnader. SDB fastsettes på regionnivå per arealenhet (dekar, kvm) og per dyr for relevante plante- og husdyrproduksjoner. SDB for en produksjon er SDB per dekar/kvm/husdyr multiplisert med antall dekar/kvm/husdyr av vedkommende produksjon. Totalt SDB for en jordbruksbedrift er summen av dekningsbidragene for alle plante- og husdyrproduksjoner som drives av bedriften.

6.5. Feilkilder og usikkerhet

Måle- og bearbeidingsfeil

Viktigste feilkilden er knyttet til utfyllingen av selvangivelsen. Personer kan føre opp feil inntekt, fradrag, formue eller gjeld eller plassere beløpene i feil rubrikk. Mange av feilene blir oppdaget og rettet opp av ligningskontorene, men feil som ikke påvirker skatte- og avgiftsbeløpene kan bli ignorert. Videre kan det oppstå feil

når selvangivelsene blir registrert elektronisk, selv om det blir gjennomført kontroller i forbindelse med registreringen.

- Frafallsfeil* Et ubetydelig antall jordbruksbedrifter drevet av personlig bruker mangler opplysninger fra selvangivelsen. Det er ikke foretatt imputering av opplysninger for disse.
- Andre feil* Uttrekkene fra Skattedirektoratets databaser skjer før alle klager fra skattyterne er ferdigbehandlet.

6.6. Sammenlignbarhet og sammenheng

Sammenlignbarhet over tid og sted Endringer i skattereglene påvirker datagrunnlaget og dermed kontinuiteten i statistikken. Fra 1991 til 1992 skjedde det en vesentlig omlegging av skattereglene. Statistikken er stort sett sammenlignbar for perioden 1992 - 2002. I 2003 ble det foretatt omfattende endringer i skjemaene som dokumenterer ligningsopplysningene for næringsdrivende. Det var av særlig betydning at jordbruksfradraget ble fratrukket næringsinntekta fra jordbruket før den ble ført i selvangivelsen. Næringsinntekta og bruttoinntekta for 2003 er derfor ikke sammenlignbar med øvrige år. Fra og med 2004 er jordbruksfradraget igjen ført som et fradrag i selvangivelsen.

Fra 2004 til 2005 ble ikke skattereglene vesentlig endret, men det kom nye skatteregler gjeldende fra 1. januar 2006. De nye reglene medførte skatteskjerpelse for noen typer inntekter. Dette førte til at skattyterne realiserte inntekter i 2005 for å unngå økt skatt i 2006 eller senere.

På grunn av endringer i forskriften for produksjonstilskudd i jordbruket fra og med søknadsomgangen 31. juli 2002 har antall jordbruksbedrifter drevet av andre enn personlig bruker/enkeltpersonforetak (ENK) økt betydelig. Dette gjelder særlig samdrift organisert som ansvarlig selskap (ANS) eller selskap med delt ansvar (DA). Videre har forskriftsendringen hatt betydning for antall brukere som søker produksjonstilskudd for egen virksomhet i tillegg til å delta i samdrift. Tidligere måtte deltakere i mjølkesamdrift søke arealtilskudd hver for seg for areal som inngikk i samdrifta. Nå kan deltakerne velge om de vil produsere for i egen virksomhet og selge det til samdrifta, eller la samdrifta stå for forproduksjonen.

Sammenheng med annen statistikk Statistisk sentralbyrå utarbeider også årlig inntektsstatistikk for alle personlig næringsdrivende. I denne statistikken er de næringsdrivende inndelt etter om *hovedinntekta* kommer fra næringsvirksomhet eller fra lønn og pensjon. Næringsdrivende med hovedinntekta fra næringsvirksomhet blir videre delt i to, avhengig av om næringsinntekta fra primærnæring eller annen næring er størst. Primærnæring omfatter jordbruk, skogbruk og fiske. Mer om denne statistikken finnes på: <http://www.ssb.no/emner/05/01/ifpn/>.

Norsk institutt for landbrukøkonomisk forskning utgir årlig Driftsgranskninger i jord- og skogbruk. Driftsgranskningene viser økonomiske resultater for ca. 1 000 gårdsbruk (jordbruksbedrifter) der en betydelig del av familiens inntekt kommer fra jord- og/eller skogbruk. Se <http://www.nilf.no>.

6.7. Tilgjengelighet

Publisering Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no): <http://www.ssb.no/emner/10/04/10/binfo/>
Her er det lenke til Statistikkbanken hvor man kan lage egne tabeller og lenke til Om statistikken med mer detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Fil med aidentifiserte individdata blir lagret i SSB.

6.1. Næringsinntekt fra jordbruk for brukere, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn

	Næringsinntekt fra jordbruk		Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk							
	I alt	Per bruker	Brukere i alt	Uten positiv inntekt	1-49 999 kroner	50 000-99 999 kroner	100 000-249 999 kroner	250 000-399 999 kroner	400 000- kroner	
	Mill. kr	Kroner	Prosent							
1999	6 530	93 400	69 910	26	25	13	27	8	2	
2000	6 833	101 000	67 625	24	25	13	27	10	2	
2001	6 596	102 500	64 352	25	25	13	25	10	3	
2002	6 887	114 800	60 010	24	24	12	24	12	4	
2003 ¹	56 234	
2004	5 975	112 200	53 257	25	24	13	25	11	4	
2005	7 399	147 000	50 336	24	22	12	25	11	6	
2006	5 652	117 200	48 243	25	23	12	24	11	5	
2006										
Fylke										
Østfold	300	115 400	2 602	28	26	12	18	9	7	
Akershus og Oslo	243	95 600	2 539	31	29	11	18	8	5	
Hedmark	475	119 700	3 970	28	24	10	21	10	6	
Oppland	579	113 700	5 097	24	21	13	29	11	3	
Buskerud	228	88 800	2 563	33	26	12	19	7	4	
Vestfold	186	107 000	1 741	30	28	11	16	9	6	
Telemark	103	62 200	1 657	42	27	11	15	4	2	
Aust-Agder	66	90 700	724	31	26	14	18	7	4	
Vest-Agder	104	88 900	1 171	32	24	13	21	9	2	
Rogaland	748	157 600	4 747	19	20	11	25	16	9	
Hordaland	258	76 700	3 367	34	27	12	19	7	2	
Sogn og Fjordane	327	92 300	3 546	24	25	14	28	8	1	
Møre og Romsdal	413	126 600	3 261	22	21	13	26	14	4	
Sør-Trøndelag	445	132 100	3 367	22	18	12	30	15	4	
Nord-Trøndelag	567	157 200	3 607	16	18	11	31	17	7	
Nordland	382	145 700	2 624	17	18	13	29	18	5	
Troms Romsa	171	134 400	1 274	18	19	14	30	15	4	
Finnmark Finnmarku	56	145 300	386	21	19	12	23	18	7	
Jordbruksareal i drift										
0- 4 dekar	107	183 500	581	26	13	9	24	15	14	
5- 49"	178	41 900	4 232	50	31	8	8	3	2	
50- 99"	427	45 400	9 412	42	33	11	10	2	1	
100-199"	1 461	94 000	15 553	24	26	15	26	8	2	
200-299"	1 495	157 800	9 470	14	16	13	35	18	5	
300-499"	1 296	199 400	6 496	11	11	10	35	24	10	
500- "	690	276 000	2 499	8	9	7	27	26	23	
Brukere etter kjønn										
Mann	5 177	123 900	41 792	24	22	12	25	12	5	
Kvinne	475	73 600	6 451	34	26	13	20	5	2	

¹ Næringsinntekt fra jordbruk for 2003 er ikke sammenlignbar med øvrige år.

6.2. Næringsinntekt fra jordbruk for brukere, etter driftsform. 2006

	Næringsinntekt fra jordbruk		Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk							
	I alt	Per bruker	Brukere i alt	Uten positiv inntekt	1-49 999 kroner	50 000-99 999 kroner	100 000-249 999 kroner	250 000-399 999 kroner	400 000- kroner	
	Mill. kr	Kroner	Prosent							
I alt	5 652	117 200	48 243	25	23	12	24	11	5	
Driftsform										
Korn og oljevekster	508	57 600	8 826	37	35	12	12	3	2	
Øvrige jordbruksvekster	380	115 600	3 287	33	22	10	18	10	7	
Hagebruksvekster	223	163 900	1 360	26	20	11	20	12	12	
Storfe mjølkeproduksjon	2 233	192 800	11 584	7	8	11	45	24	6	
Storfe kjøttproduksjon	284	74 400	3 818	32	28	14	20	5	2	
Storfe mjølk- og kjøttproduksjon i kombinasjon ..	137	229 800	598	6	8	8	37	27	13	
Sau	497	54 700	9 085	32	34	16	15	3	1	
Øvrige grovføretende dyr	278	96 700	2 875	33	22	11	23	9	3	
Svin og fjørfe	356	242 200	1 469	15	10	10	26	21	20	
Blandet planteproduksjon	107	185 200	578	22	19	8	21	16	14	
Blandet husdyrproduksjon	197	219 300	900	16	10	6	30	22	16	
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	451	116 800	3 863	31	21	10	20	12	6	

6.3. Gjennomsnittlige bruttoinntekter for brukere, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn. Kroner

	Bruttoinntekt i alt	Lønn	Næringsinntekt fra jordbruk	Andre næringsinntekter	Pensjoner	Kapitalinntekter o.l.
1999	285 100	109 900	93 400	31 800	16 900	33 100
2000	307 500	117 200	101 000	34 300	17 500	37 600
2001	311 500	124 000	102 500	36 400	18 400	30 100
2002	353 200	133 600	114 800	39 100	17 800	47 900
2003 ¹	138 100	..	40 300	18 100	47 300
2004	372 400	142 500	112 200	47 000	18 500	52 400
2005	465 200	148 900	147 000	62 200	18 700	88 300
2006	376 500	159 700	117 200	49 700	19 300	30 700
2006						
Fylke						
Østfold	489 800	198 700	115 400	101 000	19 700	54 900
Akershus og Oslo	491 600	218 500	95 600	98 900	24 600	54 000
Hedmark	374 500	157 500	119 700	54 000	20 300	23 000
Oppland	343 900	146 000	113 700	47 500	15 300	21 400
Buskerud	413 800	187 400	88 800	83 300	19 200	35 000
Vestfold	460 400	206 300	107 000	79 400	21 900	45 700
Telemark	358 500	193 600	62 200	52 500	24 000	26 100
Aust-Agder	382 700	153 900	90 700	69 600	26 000	42 500
Vest-Agder	370 500	175 100	88 900	49 800	25 900	30 900
Rogaland	418 300	149 500	157 600	43 300	17 200	50 700
Hordaland	349 400	189 800	76 700	32 900	22 500	27 500
Sogn og Fjordane	319 100	153 100	92 300	26 500	22 200	25 000
Møre og Romsdal	344 100	144 800	126 600	34 200	18 900	19 600
Sør-Trøndelag	352 900	138 700	132 100	37 600	16 300	28 200
Nord-Trøndelag	365 400	137 200	157 200	37 400	12 600	21 000
Nordland	305 400	102 900	145 700	21 700	19 700	15 300
Troms Romsa	308 800	119 500	134 400	22 800	17 300	14 900
Finmark Finnmarku	308 100	98 900	145 300	22 200	23 500	18 200
Jordbruksareal i drift						
0- 4 dekar	445 700	134 800	183 500	47 000	22 100	58 300
5- 49"	358 700	208 400	41 900	42 700	36 100	29 500
50- 99"	359 100	213 600	45 400	42 100	30 100	27 900
100-199"	357 500	170 400	94 000	49 200	18 500	25 500
200-299"	366 700	124 400	157 800	47 500	11 400	25 600
300-499"	408 900	104 200	199 400	54 500	9 100	41 600
500- "	527 600	91 300	276 000	89 000	10 600	60 700
Brukere etter kjønn						
Mann	391 500	161 500	123 900	53 800	19 300	33 000
Kvinne	279 700	148 000	73 600	22 800	19 200	16 100

¹ Bruttoinntekt og næringsinntekt fra jordbruk for 2003 er ikke sammenlignbare med øvrige år.

6.4. Gjennomsnittlige bruttoinntekter for brukere, etter driftsform. 2006. Kroner

	Bruttoinntekt i alt	Lønn	Næringsinntekt fra jordbruk	Andre næringsinntekter	Pensjoner	Kapitalinntekter o.l.
I alt	376 500	159 700	117 200	49 700	19 300	30 700
Driftsform						
Korn og oljevekster	456 900	252 700	57 600	78 100	26 200	42 300
Øvrige jordbruksvekster	430 500	188 800	115 600	68 700	19 300	38 100
Hagebruksvekster	450 400	142 800	163 900	47 700	24 500	71 500
Storfe mjølkeproduksjon	316 800	65 100	192 800	27 700	8 800	22 400
Storfe kjøttproduksjon	359 400	183 700	74 400	52 700	22 000	26 600
Storfe mjølk- og kjøttproduksjon i kombinasjon ..	355 600	59 700	229 800	38 600	5 200	22 400
Sau	332 000	192 000	54 700	36 100	26 900	22 400
Øvrige grovføretende dyr	337 200	159 000	96 700	40 100	21 700	19 700
Svin og fjørfe	451 000	108 500	242 200	39 800	10 800	49 700
Blandet planteproduksjon	450 100	139 900	185 200	59 900	17 300	47 800
Blandet husdyrproduksjon	484 100	93 200	219 300	116 400	12 500	42 600
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	389 500	166 300	116 800	59 300	17 800	29 100

6.5. Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn

	Brukere i alt	Etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt				
		0 prosent	1-9 prosent	10-49 prosent	50-89 prosent	90- prosent
		Prosent				
1999	69 910	26	14	24	20	16
2000	67 625	24	15	25	20	15
2001	64 352	25	14	26	20	15
2002	60 010	24	15	26	20	15
2003 ¹	56 234
2004	53 257	25	15	26	18	17
2005	50 336	24	14	26	18	18
2006	48 243	25	15	26	18	16
2006						
Fylke						
Østfold	2 602	28	19	28	15	10
Akershus og Oslo	2 539	31	23	28	13	6
Hedmark	3 970	28	14	25	19	14
Oppland	5 097	24	13	25	22	16
Buskerud	2 563	33	19	26	14	7
Vestfold	1 741	30	23	25	13	9
Telemark	1 657	42	18	24	11	7
Aust-Agder	724	31	18	27	16	8
Vest-Agder	1 171	32	17	26	15	10
Rogaland	4 747	19	14	25	18	23
Hordaland	3 367	34	17	23	14	12
Sogn og Fjordane	3 546	24	14	30	18	14
Møre og Romsdal	3 261	22	12	27	18	21
Sør-Trøndelag	3 367	22	11	24	23	21
Nord-Trøndelag	3 607	16	12	25	24	23
Nordland	2 624	17	10	23	20	31
Troms Romsa	1 274	18	11	25	18	28
Finnmark Finnmarku	386	21	11	21	18	31
Jordbruksareal i drift						
0- 4 dekar	581	26	8	26	19	21
5- 49"	4 232	50	21	18	5	5
50- 99"	9 412	42	23	22	8	5
100-199"	15 553	24	16	29	16	14
200-299"	9 470	14	10	27	25	25
300-499"	6 496	11	7	25	28	29
500- "	2 499	8	6	25	35	26
Brukere etter kjønn						
Mann	41 792	24	15	25	19	17
Kvinne	6 451	34	12	28	14	12

¹ Bruttoinntekt og næringsinntekt fra jordbruk for 2003 er ikke sammenlignbare med øvrige år.

6.6. Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt, etter driftsform. 2006

	Brukere i alt	Etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt				
		0 prosent	1-9 prosent	10-49 prosent	50-89 prosent	90- prosent
		Prosent				
I alt	48 243	25	15	26	18	16
Driftsform						
Korn og oljevekster	8 826	37	27	27	7	3
Øvrige jordbruksvekster	3 287	33	16	25	16	11
Hagebruksvekster	1 360	26	13	25	17	20
Storfe mjølkeproduksjon	11 584	7	3	21	33	37
Storfe kjøttproduksjon	3 818	32	17	31	13	7
Storfe mjølk- og kjøttproduksjon i kombinasjon ..	598	6	4	20	32	38
Sau	9 085	32	22	30	11	6
Øvrige grovføretende dyr	2 875	33	13	25	15	16
Svin og fjørfe	1 469	15	6	23	27	30
Blandet planteproduksjon	578	22	12	23	24	18
Blandet husdyrproduksjon	900	16	6	19	28	31
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	3 863	31	14	24	17	13

7. Avling av korn og oljevekster

7.1. Hovedresultater 2007

Gode kornavlinger Den totale kornavlinga for 2007 er beregnet til 1,2 millioner tonn, en økning på 3 prosent fra året før. Gjennomsnittlig kornavling per dekar lå på 386 kilo i 2007 mot 367 kilo året før. Samlet kornareal var 3,1 millioner dekar i 2007.

Hveteavlingene økte mest og er beregnet til 401 100 tonn, det meste som noen gang er registrert. Det ble høstet 485 300 tonn bygg og 276 000 tonn havre i 2007.

Hovedtyngden av kornproduksjonen foregår i Østlandsfylkene Østfold, Akershus og Hedmark. I disse fylkene dyrket 72 prosent av jordbruksbedriftene korn i 2007, og de sto bak 56 prosent av kornarealet og 62 prosent av de samlede kornavlingene i landet.

Økning i hvetearealet Det totale hvetearealet økte med 6 prosent fra 2006 til 2007, noe som skyldes en økning i arealet av høsthvete på 86 000 dekar. Av det totale hvetearealet på 912 000 dekar var 325 000 dekar i Østfold, mens Akershus og Oslo til sammen hadde 187 000 dekar. Den høyeste dekaravlinga for hvete ble oppnådd i Sør-Trøndelag med 507 kilo per dekar, mens Hedmark fulgte tett etter med 505 kilo.

Gjennomsnittlig byggavling per dekar var 345 kilo, om lag 10 kilo mindre enn året før. Arealet av bygg gikk ned med om lag 118 000 dekar til 1,40 millioner dekar i 2007. Dekaravlinga av havre økte fra 336 kilo i 2006 til 381 kilo i 2007. Havrearealet gikk ned med knapt 16 000 dekar til 724 000 dekar i 2007.

7.2. Bakgrunn og formål.

Formål og historie Formålet med statistikken er å fremskaffe oversikt over kornproduksjonen i Norge.

Brukere og anvendelsesområder Statistikken benyttes av offentlige etater og ulike næringsorganisasjoner.

7.3. Om produksjon av statistikken

Omfang Alle leveranser av korn- og oljevekster for salg. Korn til eget bruk er ikke med.

Datakilder Ved utarbeidelse av foreløpige tall for kornavlingene benyttes fylkesvise avlingsprognoser for de ulike kornslaga utarbeidet av Norske Felleskjøp. Avlingsprognosene stilles sammen med arealopplysninger fra registeret over de som søker om produksjonstilskudd, og det publiseres tall for areal, totalavling og gjennomsnittsavling av de ulike kornslaga på lands- og fylkesnivå.

Ved utarbeidelse av endelige tall benyttes registrerte kornavlinger fra Leveranseregisteret for korn- og oljevekster fra Statens landbruksforvaltning, og arealoppgaver fra SSBs totalpopulasjon av jordbruksbedrifter. Dette gir mulighet til å utarbeide tall på kommunenivå ved publisering av endelige tall.

Kontroll og revisjon Det blir gjennomført maskinelle kontroller av registreringsfeil, dubletter og observasjoner med store endringer fra forrige måling.

7.4. Feilkilder og usikkerhet

Materialet kan omfatte dekningsfeil, dvs. at det er feil i registrene som brukes.

7.5. Sammenliknbarhet og sammenheng

Siden 1999 har Statistisk sentralbyrå årlig utarbeidet statistikk over jordbruksarealet og bruken av det for alle aktive jordbruksbedrifter. Hovedgrunnlaget for denne statistikken er registeret over de som søker om

produksjonstilskudd. Via en rekke andre administrative registre og egne undersøkelser blir det hentet inn opplysninger om de enhetene som ikke søker, men som like fullt driver jordbruk av et visst omfang. Ved publisering av endelige tall for kornavlinger er det disse arealene som ligger til grunn, mens avlingsopplysningene hentes fra Leveranseregisteret for korn- og oljevekster.

Opplysningene om siste års kornareal fra totalpopulasjonen for jordbruksbedrifter og kornleveranser er imidlertid ikke tilgjengelig ved publisering av foreløpige avlingstall for korn- og oljevekster, og de foreløpige tallene bygger derfor på arealopplysninger fra søknader om produksjonstilskudd og avlingsprognoser utarbeidet av Norske Felleskjøp. Det regnes likevel med at de foreløpige tallene gir en relativt god indikasjon på siste års avlingsnivå og arealomfang.

7.6. Tilgjengelighet

Publisering

Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no):

<http://www.ssb.no/10/04/10/korn>/<http://www.ssb.no/10/04/10/korn/>

Her er det lenke til Statistikkbanken hvor man kan lage egne tabeller og lenke til

Om statistikken med mer detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Mikrodata blir lagret i SSB.

7.1 Jordbruksbedrifter med areal av korn- og oljevekster. Areal av de ulike kornslaga. 1989, 1995-2007

	Jordbruks- bedrifter med korn- og oljevekster i alt	Kornareal						Oljevekster	
		I alt	Hvete		Rug og rughvete	Bygg	Havre		
			I alt	Vårhvete					
					Dekar				
1989	33 103	3 468 588	382 484	4 245	1 759 910	1 321 950	61 215
1995	25 989	3 365 900	657 700	359 400	283 300	40 700	1 750 200	932 300	111 100
1996	24 800	3 325 500	588 400	332 600	239 900	36 800	1 746 300	969 900	76 600
1997	23 987	3 306 600	592 800	376 700	201 700	36 000	1 747 000	945 200	75 900
1998	23 524	3 338 800	689 900	353 800	318 900	70 900	1 670 600	924 600	63 900
1999	21 908	3 281 736	515 798	418 671	97 127	26 891	1 825 917	913 130	63 656
2000	21 379	3 306 000	680 900	405 200	275 700	38 300	1 627 400	959 300	57 200
2001	20 599	3 281 100	636 000	515 700	120 300	27 600	1 768 500	849 100	108 800
2002	19 509	3 268 200	638 000	493 300	144 600	24 100	1 806 000	800 200	109 900
2003	18 277	3 266 800	757 600	439 300	318 300	44 600	1 616 200	848 500	75 400
2004	17 652	3 282 700	853 400	519 800	333 600	72 400	1 490 200	866 600	68 500
2005	16 770	3 252 100	808 200	536 700	271 400	69 400	1 633 000	741 600	66 900
2006	15 828	3 181 800	857 500	561 700	295 800	60 600	1 524 300	739 500	65 100
2007	15 083	3 119 100	912 200	530 300	381 900	76 300	1 406 700	723 900	62 000
Fylke									
Østfold	2 332	590 900	325 300	136 800	188 500	22 200	106 700	136 600	19 100
Akershus og Oslo	2 155	613 100	186 900	85 500	101 400	15 300	190 200	220 700	16 200
Hedmark	2 208	555 400	102 700	93 200	9 400	8 700	279 400	164 600	4 500
Oppland	1 375	213 300	33 100	29 600	3 600	1 900	155 300	23 000	2 800
Buskerud	1 280	231 800	79 800	56 000	23 800	6 200	83 100	62 700	5 300
Vestfold	1 421	273 900	148 600	108 800	39 800	20 000	60 400	44 800	11 900
Telemark	609	77 300	21 900	16 900	4 900	1 400	30 600	23 400	1 900
Aust-Agder	105	9 900	500	400	100	200	4 900	4 400	-
Vest-Agder	104	8 500	:	:	:	:	5 100	3 300	-
Rogaland	383	33 700	900	300	600	-	31 200	1 600	-
Hordaland	6	:	:	:	-	:	:	:	-
Sogn og Fjordane	10	:	:	:	-	:	:	:	-
Møre og Romsdal	173	19 200	:	:	:	-	17 200	1 500	:
Sør-Trøndelag	1 106	168 700	2 800	600	2 200	100	145 200	20 600	100
Nord-Trøndelag	1 769	319 700	8 800	1 700	7 100	400	294 200	16 400	200
Nordland	43	2 900	-	-	-	-	2 700	200	:
Troms Romsa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finnmark Finnmarku	-	-	-	-	-	-	-	-	-

7.2. Totalavling og avling i kilo per dekar av ulike kornslag, 1989, 1995-2007

	Avling, 1000 tonn					Avling, kilo per dekar			
	Korn i alt	Hvete	Bygg	Havre	Rug og rughvete	Hvete	Bygg	Havre	Rug og rughvete
1989	1 179,6	139,6	613,8	423,4	..	374	351	317	..
1995	1 226,9	312,2	546,7	353,6	..	475	312	379	..
1996	1 345,3	266,1	681,7	385,2	..	453	390	397	..
1997	1 288,4	255,5	663,1	359,6	..	431	380	380	..
1998	1 357,7	323,4	619,4	386,6	28,3	469	371	418	400
1999	1 228,5	229,7	623,6	355,5	9,4	445	342	389	350
2000	1 309,0	313,4	573,5	396,9	16,1	460	352	414	421
2001	1 219,1	259,1	623,7	330,4	5,9	407	353	389	215
2002	1 142,1	261,5	592,9	278,7	9,0	410	328	348	376
2003	1 287,3	349,5	584,8	333,6	19,4	461	362	393	436
2004	1 444,6	406,8	630,5	366,7	40,6	444	423	423	477
2005	1 298,4	395,4	589,3	279,0	34,8	489	361	376	502
2006	1 169,2	357,0	537,6	248,4	26,2	416	353	336	431
2007	1 202,4	401,1	485,3	276,0	76,3	440	345	381	524
Fylke									
Østfold	245,0	141,9	37,3	55,0	22,2	436	349	403	487
Akershus og Oslo	253,0	85,4	68,5	90,3	15,3	457	360	409	578
Hedmark	246,4	51,8	124,4	65,3	8,7	505	445	397	558
Oppland	83,1	14,3	59,5	8,5	1,9	432	383	370	403
Buskerud	80,1	32,6	24,6	20,2	6,2	408	295	323	440
Vestfold	108,3	61,2	19,2	16,7	20,0	412	318	371	560
Telemark	24,7	8,0	7,7	8,4	1,4	364	250	360	458
Aust-Agder	2,7	:	1,3	1,3	:	:	263	287	:
Vest-Agder	2,4	:	1,3	1,2	:	:	247	356	:
Rogaland	12,0	0,2	11,4	0,4	-	259	364	237	-
Hordaland	:	-	:	-	-	-	:	-	-
Sogn og Fjordane	:	:	:	-	-	:	:	-	-
Møre og Romsdal	4,1	:	3,9	:	-	:	227	:	-
Sør-Trøndelag	53,1	1,4	45,8	5,8	:	507	315	283	:
Nord-Trøndelag	86,9	4,0	80,0	2,8	0,4	458	272	169	282
Nordland	0,5	-	0,5	:	-	-	168	:	-
Troms Romsa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finnmark Finnmarku	-	-	-	-	-	-	-	-	-

8. Avling av potet og grovfôrvekstar

8.1. Hovudresultat 2007

Låg potetavling Potetavlinga i 2007 var 329 800 tonn, ein nedgang på om lag 13 prosent frå året før. Avlinga per dekar var 2 280 kilo i 2007, mot 2 581 kilo i gjennomsnitt per år i perioden 2002-2006.

Engavling I 2007 var samla avling frå eng til slått om lag 2,6 millionar tonn rekna som tørt høy. Gjennomsnittleg avling er rekna til 589 kilo per dekar i 2007 mot 593 kilo året før. Ved første slått blei det hausta 4,3 millionar dekar eng, og ved etterslått 3,0 millionar dekar. I tillegg blei knapt 720 000 dekar beita, og samla areal av fulldyrka og overflatedyrka eng utgjorde 5,16 millionar dekar i 2007.

Ved førsteslått blei avlinga frå 36 prosent av engarealet lagt i silo, medan 58 prosent blei hausta som rundballar. Tilsvarende tal for etterslått var 32 og 65 prosent. Graset frå 6 prosent av engarealet ved førsteslått blei tørka som høy, medan i underkant av 1 prosent blei fôra opp ferskt. For etterslått blei 1 prosent hausta som høy, medan 2 prosent blei fôra opp ferskt.

Andre grovfôrvekstar Det blei dyrka andre grovfôrvekstar på 137 300 dekar i 2007, og det er 11 800 dekar mindre enn i 2006. Det blei dyrka raigras på 47 prosent av arealet, medan arealet av grønfôrblendingar/kornvekstar utgjorde 50 prosent. Dekaravlinga for raigras er rekna til 2 215 kilo, for grønfôrblendingar og kornvekstar 1 540 kilo.

8.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie Føremålet med statistikken er å presentere årleg statistikk over avling av poteter og grovfôrvekstar. Frå og med 1990 har data om kornavling blitt henta frå Leveranseregister for korn og oljefrø (sjå kapittel 7), medan data om potet- og grovfôravling framleis er tufta på ei skjemabasert undersøking i regi av SSB.

Brukarar og bruksområde Statistikken blir nytta av bransjeorganisasjonane, Landbruks- og matdepartementet og ulike forskingsinstitusjonar slik som Norsk Institutt for Landbruksøkonomisk Forskning.

8.3. Om produksjon av statistikken

Omfang Jordbruksavlingar omfattar kornavlingar og avling av potet og grovfôrvekstar. Statistikken over kornavlingar som byggjer på opplysningar frå Leveranseregisteret for korn- og oljevekstar i Statens landbruksforvaltning, er omtala i kapittel 7.

Statistikk over potet- og grovfôravlingar blir utarbeidd på grunnlag av opplysningar om avling av desse vekstane henta inn ved ei skjemabasert utvalsundersøking. Utgangspunkt for populasjonen er jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott i jordbruket 31. juli det året statistikken refererer til. Det er jordbruksbedrifter med minst ein av følgjande produksjonar som er med i populasjonen:

- Eng til slått og beite
- Andre fôrvekstar
- Potet

Avling frå beita eng inngår ikkje i statistikken, medan beita avling av andre grovfôrvekstar inngår.

Datakjelder Frå registeret over søknadar om produksjonstilskott i jordbruket blir det nytta opplysningar om jordbruksbedrifta, slik som namn og adresse til søkjar og arealfordeling av dei ulike vekstane. Opplysningar om hausta areal, avlingsnivå og haustemetodar kjem direkte frå oppgåvegivarane som fyller ut skjema.

<i>Utval</i>	<p>Det blir kvart år trekt eit utval blant dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket og som skal gi oppgåve til undersøkinga. Det er søkjarar med areal av eng og andre fôrvekstar eller potet som er med i trekkjegrunnlaget.</p> <p>Utvalet omfattar om lag 3 100 jordbruksbedrifter med ein eller fleire av dei oppgitte vekstane. Utvalet er stratifisert utifrå fylke og kategori, der kategori er bestemt utifrå kombinasjonen av kva som blir dyrka av potet, eng eller andre fôrvekstar.</p>
<i>Datainnsamling</i>	<p>Skjema blir sendt ut til dei jordbruksbedriftene som blir trekt ut til å vere med i undersøkinga. Utsending av skjema skjer i november, og det skal gis oppgåve over avlinga sist vekstsesong. Det er den som søker om produksjonstilskott på jordbruksbedrifta som skal gi oppgåve. Frå og med 2004 har det vore eit tilbod om rapportering over Internett.</p>
<i>Kontroll og revisjon</i>	<p>Det blir gjort ei rekkje kontrollar og rettingar for å sikre konsistensen både innan eitt enkelt skjema og mellom skjema og tilgjengelege registeropplysningar.</p> <p>Primærdata er henta frå dei skjema som oppgåvegivarane fyller ut. Dei kan innehalde feil som den enkelte oppgåvegivar gjer når vedkomande fyller ut skjema. Ei rekkje av feila blir oppdaga og retta ved revisjon i Statistisk sentralbyrå.</p> <p>Ein del feil ved innsamling og handsaming av data er uunngåeleg. Det kan vere feil som oppstår ved revisjon, feil i IT-handsaming mv. Det er utført eit omfattande arbeid for å minske desse feila så mye som mogleg.</p>
<i>Berekingar</i>	<p>Innsamla data blir nytta til å rekne ut det totale arealet som er hausta, og avlinga som er produsert på desse areala. Total avling skal gis per fylke for alle variabler med unnatak av rotvekstar til fôr.</p> <p>Total avling for heile landet og for fylka blir rekna ut på grunnlag av berekna gjennomsnittsavlingar frå utvalsundersøkinga og areal av dei ymse vekstane frå totalpopulasjonen for jordbruksbedrifter.</p>
<i>Konfidensialitet</i>	<p>Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at einskilde jordbruksbedrifter kan blir identifisert.</p>

8.4. Omgrep, variablar og grupperingar

Jordbruksbedrift: Verksemd med jordbruksdrift, medrekna hagebruk og husdyrhald. Bedrifta omfattar alt som blir drive som ei eining under ei leiing og med felles bruk av produksjonsmidlar. Jordbruksbedrifta er uavhengig av kommunegrensar. Ei jordbruksbedrift skal ha eit driftssenter på ein landbrukseigedom.

Jordbruksareal i drift: Jordbruksareal som blir hausta minst ein gong i løpet av eit år, medrekna planta areal av fleirårige vekstar som enno ikkje gir avling. Areal av open åker kor det ikkje blir tatt avling i løpet av året, men som er tenkt hausta neste år (eittårig brakk) reknast òg med.

Engareal er areal av fulldyrka og overflatedyrka eng til slått og beite.

Andre fôrvekstar (tidlegare kalla grøn fôr- og silovekstar) er summen av areal nytta til raigras, fôrrips, fôrmergkål, grøn fôrnepe, korn til grøn fôr, korn til krossing, grøn fôrblendingar og rotvekstar til fôr.

8.5. Feilkjelder og uvisse

Måling- og handsamingsfeil

Primærdata er henta frå dei skjema som oppgåvegivarane fyller ut. Dei kan innehalde feil som den enkelte oppgåvegivar gjer når vedkomande fyller ut skjema.

Til dømes kan det i praksis vere vanskeleg å gi gode tal for avling av engvekstar til før. Ei rekkje av feila blir oppdaga og retta av dei som går gjennom skjema ved revisjon i SSB. Kontrollopplegget avslører også logiske feil i skjema.

Ein del feil ved innsamling og handsaming av data er uunngåeleg. Det kan vere feil som oppstår ved revisjon, feil i IT-handsaming mv. Det er utført eit omfattande arbeid for å minske desse feila så mykje som mogleg.

Fråfallsfeil Fråfall i undersøkinga skuldast manglande innlevering av oppgåve frå einskilde oppgåvegivarar. Alminneleg svarprosent ligg på 90 prosent.

Utvalsfeil Det heftar uvisse ved alle utvalsundersøkingar. Generelt blir resultata meir usikre dess færre observasjonar dei er baserte på. Grupper med få observasjonar er særskilt merkbare for ekstreme verdiar, det vil si verdiar som avviker mykje frå gjennomsnittet.

I utvalet skal bruk med alle arealkombinasjonar av poteter, grønfôr- og silovekstar eller eng inngå. For å gi ein betre representasjon i enkelte grupper med få einingar, er det trekt ein høgare prosent i nokre grupper.

Andre feil Kvaliteten på registergrunnlaget for trekking av utvalet har også innverknad på det ferdige resultatet.

8.6. Samanlikningar over tid

Statistikken er stort sett samanliknelig tilbake til 1970. Unnataket er avling av eng til slått, som før 1995 blei omrekna på energibasis til hø, men som sidan 1995 er omrekna via tørrstoff til hø.

8.7. Kvar finst statistikken

Publisering Statistikken blir publisert på ssb.no: [Jordbruksavlinger](#)
Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Mikrodata blir lagra i SSB.

8.1. Avling av potet- og grovfôrvekstar. 2004-2007

Vekst	Avling i tonn				Kg per dekar			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
Potet	396 400	316 600	378 300	329 800	2 794	2 305	2 693	2 280
Grønfôr- og silovekstar	364 200	280 900	255 000	246 100	2 066	1 808	1 710	1 792
Eittårig raigras	230 600	181 400	158 000	143 900	2 646	2 476	2 285	2 215
Grønfôrblendingar og kornvekstar	112 600	84 900	85 600	94 600	1 647	1 288	1 296	1 540
Fôrraps, fôrmergkål mv.	10 100	6 800	5 400	4 300	1 330	1 488	1 256	1 634
Høy ¹	2 788 000	2 653 600	2 599 800	2 617 600	626	607	593	589

¹ Omfattar all avling frå eng til slått omrekn via tørrstoff til høy.

8.2. Avling av potet og grovfôrvekstar, etter fylke. 1 000 tonn

	Potet	Grønfôr- og silovekstar	Høy ¹
2000	368,0	737,3	2 870,6
2001	400,6	648,1	2 930,9
2002	392,7	436,6	2 848,0
2003	366,8	366,9	2 684,1
2004	396,4	364,2	2 788,0
2005	316,6	280,9	2 653,6
2006	378,3	255,0	2 599,8
2007	329,8	246,1	2 617,6
2007			
Fylke			
Østfold	11,3	10,9	51,1
Akershus og Oslo	18,9	10,3	66,3
Hedmark	139,8	38,2	195,4
Oppland	29,6	66,9	375,3
Buskerud	7,0	7,7	99,8
Vestfold	36,2	5,2	41,0
Telemark	3,1	4,2	55,6
Aust-Agder	4,5	1,2	37,7
Vest-Agder	1,0	1,4	69,8
Rogaland	26,5	17,4	316,6
Hordaland	0,3	1,0	122,6
Sogn og Fjordane	2,4	3,5	172,9
Møre og Romsdal	4,6	2,5	239,2
Sør-Trøndelag	5,3	22,3	237,7
Nord-Trøndelag	30,8	34,4	231,2
Nordland	4,6	6,7	208,4
Troms Romsa	3,7	7,2	72,6
Finnmark Finnmarku	0,2	5,2	24,2

¹ Omfattar all avling frå eng til slått omrekn via tørrstoff til høy.

9. Avling av hagebruksvekstar

9.1. Hovudresultat 2007

Låge fruktavlingar

Totalavlinga av frukt er berekna til 13 500 tonn i 2007, ein nedgang på om lag 5 200 tonn frå 2006 og eit godt stykke under gjennomsnittet på 16 700 tonn for dei siste ti åra. Det var mange stader eit vanskeleg år for fruktdyrking, med frostskaider i blominga og mykje regn i vekstsesongen.

Produksjonen av bær på friland som er berekna til 12 400 tonn, er om lag 14 prosent mindre enn året før. Produksjonen dei siste ti åra variert frå 9 800 til 14 300 tonn, og gjennomsnittet for perioden har vore 11 900 tonn.

Somme stader i landet fekk ein, på grunn av mykje regn i vekstsesongen, låge avlingar av grønsaker på friland. I sum for heile landet blei totalavlinga av grønsaker på friland og i veksthus likevel god. Total produksjon av grønsaker er berekna til 171 800 tonn i 2007, ein auke på 5 100 tonn frå 2006 og om lag 6 000 tonn meir enn gjennomsnittet for tiårsperioden 1997-2006.

9.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie

Føremålet med statistikken er å presentere årleg statistikk over areal, avlingsnivå per arealeining og totalavling for viktige hagebruksvekstar.

Fram til og med 1995 utarbeidde Statistisk sentralbyrå areal- og avlingsstatistikk over hagebruksvekstar. Frå 1996 og fram til og med avlingsåret 2004 blei statistikken utarbeidd av Statens landbruksforvaltning (SLF). Frå avlingsåret 2005 blir statistikken igjen utarbeidd av Statistisk sentralbyrå. Metode og prosedyrar blei gjort om då SLF tok over ansvaret for statistikken. Frå 2005 har Statistisk sentralbyrå ført vidare den same metodikken som SLF nytta.

Brukarar og bruksområde

Statistikken blir nytta av bransjeorganisasjonane, Budsjettnemnda for jordbruket, Landbruks- og matdepartementet og ulike forskingsinstitusjonar slik som Norsk Institutt for landbruksøkonomisk forskning.

9.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Hagebruksavlingar omfattar statistikk over bær på friland, fruktdyrking, grønsaker på friland og grønsaker i veksthus. Statistikken blir utarbeidd på grunnlag av opplysningar om areal, og avling av desse vekstane blir henta inn ved ei skjembasert utvalsundersøking. Jordbruksbedrifter som oppfyller følgjande krav er med i statistikken:

- Driv minst 300 m² grønsaker inkludert urter i veksthus
- Driv minst 1,0 dekar grønsaker inkludert urter på friland
- Driv minst 1,0 dekar frukttre
- Driv minst 1,0 dekar bær på friland

Datakjelder

Frå registeret over søknadar om produksjonstilskott i jordbruket blir det nytta opplysningar om jordbruksbedrifta, slik som namn og adresse til søkar og arealfordeling av dei ulike vekstgruppene. Opplysningar om dyrka areal og produksjon av bær på friland, frukt, grønsaker på friland og grønsaker i veksthus blir henta inn på skjema.

Data over areal og avling av erter og bønner til konserves blir henta inn frå konservesindustrien.

Utval

Utvalet er basert på dei jordbruksbedriftene Statens landbruksforvaltning nytta i utarbeidinga av statistikken frå 1996 til 2004. Til erstatning for jordbruksbedrifter som slutar med hagebruksproduksjon, blir det årleg supplert med bedrifter som har slik produksjon. I hovudsak blir desse bedriftene henta blant dei som søker om

produksjonstilskott i jordbruket 31. juli det året statistikken refererer til. Utvalet omfattar om lag 3 000 jordbruksbedrifter med ein eller fleire av dei oppgitte vekstgruppene.

Alle jordbruksbedrifter i dei tre nordlegaste fylka som søkar om produksjonstilskott for bær eller grønsaker på friland er med i utvalet.

Datainnsamling Skjema blir sende i november i undersøkingsåret til dei jordbruksbedriftene som er med i utvalet. Det er òg mogeleg å svara på undersøkinga over Internett.

Kontroll og revisjon Det blir gjort kontrollar og rettingar for å sikre konsistens innan eitt enkelt skjema og mellom skjema og tilgjengelege registeropplysningar. Avling oppgitt med anna eining enn den som er brukt på skjema blir rekna om med fastsette faktorar.

Bereknningar Innsamla data blir nytta til å berekne areal, avling per arealeining og totalavling per vekst og fylke for undersøkingsåret.

1. Areal: Det blir rekna ut ein faktor for forholdet mellom arealet det året statistikken refererer til og året forut. Begge desse opplysningane er oppgitt på skjema. Totalarealet i undersøkingsåret blir så berekna ved å multiplisere denne faktoren med totalarealet for året før.

2. Avling per arealeining: Avling per arealeining blir berekna ved å dividere totalavling med dyrka areal for bedrifter som har oppgitt både areal- og avlingsopplysningar i undersøkingsåret.

3. Totalavling: Berekna totalareal (punkt 1) blir multiplisert med berekna avling per arealeining (punkt 2).

9.4. Omgrep, kjennemerke og grupperingar

Definisjon av dei viktigaste omgrepa og kjennemerka

Jordbruksbedrift: Verksemd med jordbruksdrift, medrekna hagebruk og husdyrhald. Bedrifta omfattar alt som blir drive som ei eining under ei leiing og med felles bruk av produksjonsmidlar. Jordbruksbedrifta er uavhengig av kommunegrensar. Ei jordbruksbedrift skal ha eit driftssenter på ein landbrukseigedom.

Areal av grønsaker: Dersom det blir hausta meir enn éi avling av same vekst på same arealet i løpet av vekstsesongen, er arealet berre rekna ein gong. Blir same areal brukt til ulike vekstar, er arealet ført på kvar av vekstane. Totalarealet av alle vekstane vil difor vere større enn grunnarealet nytta til produksjon av grønsaker.

Avling er definert som hausta produksjon som kan nyttast. Omfattar produksjon både for sal og eige forbruk.

Standard klassifikasjonar Fylke. Oslo og Akershus er slått saman.

9.5. Feilkjelder og uvisse

Måle- og handsamingsfeil

Primærdata kan innehalde feil og manglar. Til dømes kan det vere vanskeleg å gi gode tal for avling av vekstar som kan bli selt i stk eller bunt, til dømes reddik. Ei rekkje av feila blir oppdaga og retta under revisjon. Kontrollopplegget avslører også logiske feil i utfylling av skjema. Nokre målefeil og feil som oppstår ved handsaming av data er uunngåeleg. Det kan vere feil som oppstår ved revisjon, feil i IT-handsaming og anna. Det er utført eit omfattande arbeid for å minske desse feila så mykje som mogleg.

Fråfallsfeil Fråfall i undersøkinga skuldast manglande innlevering av oppgåve frå einskilde oppgåvegivarar. For nokre av vekstane er det få produsentar: Fråfall av produsentar med stort areal kan ha monaleg innverknad på kvaliteten av dei berekna tala.

Utvalsfeil Det heftar uvisse ved alle utvalsundersøkingar. Generelt blir resultata meir usikre dess færre observasjonar dei er baserte på. Grupper med få observasjonar er særst vane for ekstreme verdiar, det vil si verdiar som avviker mykje frå gjennomsnittet.

Andre feil Kvaliteten på registergrunnlaget for trekking av utvalet har også noko å seie for kvaliteten på det ferdige resultatet.

Modellen for undersøkinga er basert på at ein kvart år multipliserar fjorårets berekna areal av dei ulike vekstane med ein faktor, sjå Berekingar under pkt. 9.3. Utgangsarealet for dei ulike vekstane er areal innhenta ved den fullstendige jordbruksteljinga i 1999. Fordi ein kvart år har gjort berekingar på areal som er resultat av fleire års berekingar, kan mogelege feil bli forsterka. Feil i arealberekningane vil òg påverke avlingsberekningane, men feila er vurdert å ikkje ha større innverknad enn at metoden framleis gjer eit brukbart overslag for både areal og avlingsnivå.

9.6. Samanlikningar og samanheng

Statistikken er stort sett samanliknelig tilbake til 1996.

9.7. Kvar finst statistikken

Publisering Statistikken blir publisert på ssb.no: [Hagebruksavlinger](#)
Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Mikrodata blir lagra i SSB.

9.1. Avling av ymse hagebruksvekstar¹. 2007

Vekst	Areal i dekar	Avling i kg per dekar	Avling i tonn
Frukt			
Eple	16 522	661	10 919
Pære	1 269	420	533
Plomme	3 609	377	1 362
Morellar	2 310	208	481
Kirsebær	439	412	181
Hagebær			0
Solbær	2 769	277	766
Jordbær	15 226	599	9 127
Bringebær	3 641	633	2 304
Blåbær	218	116	25
Andre bær	635	238	151
Grønsaker på friland			
Kål	21 123	.	41 919
Blomkål	6 241	1 469	9 167
Sommarkål	1 311	2 396	3 140
Haut- og vinterkål	3 920	4 293	16 829
Rosenkål	2 228	810	1 804
Raukål	332	4 053	1 344
Kinakål	2 922	2 102	6 144
Brokkoli	4 170	837	3 491
Kålrot	4 772	2 377	11 344
Gulrot	12 334	3 452	42 574
Purre	1 482	1 559	2 310
Raubete	413	1 498	619
Kepalauk	7 621	2 520	19 204
Knollselleri	1 129	1 677	1 893
Stilkselleri	423	2 176	920
Rotpersille	242	565	137
Kruspersille	168	1 600	269
Sylteagurk	728	2 446	1 781
Isbergsalat	6 179	1 579	9 756
Annen salat ²	2 783	2 415	6 721
Sukkermais	1 143	349	399
Reddikar	652	352	229
Nepe	500	1 112	556
Grønsaker under glas/plast			
Agurk	317	58 678	18 582
Tomat	338	34 532	15 510
Kruspersille	1	:	:
Rapidsalat ³	⁴ 6 714	:	671
Hode/rotsalat ⁵	⁴ 139	:	18
Annen salat ⁵	⁴ 5 181	:	673

¹ Gjeld jordbruksbedrifter som fyller eitt eller fleire av desse krava: Minst 1 dekar frukttré, minst 1 dekar bær på friland, minst 1 dekar grønnsaker inkludert urter på friland eller minst 300 m² grønnsaker inkludert urter i veksthus. ² Det er rekna med 350 gram per salathovud. ³ Det er rekna med 110 gram per salathovud. ⁴ 1 000 salathovuder. ⁵ Det er rekna med 130 gram per salathovud.

9.2. Avling av frukt, hagebær og grønnsaker¹. 1996-2007. Tonn

År	Frukt	Hagebær	Grønnsaker ¹
1996 ²	18 169	13 113	161 335
1997 ²	16 069	9 757	156 946
1998 ²	17 284	9 752	151 546
1999 ²	12 431	11 544	162 405
2000 ²	19 427	11 312	166 868
2001 ²	13 726	11 471	167 433
2002 ²	20 774	11 937	167 042
2003 ²	14 974	11 982	168 723
2004 ²	19 930	13 962	174 131
2005 ²	13 517	12 726	176 106
2006 ²	18 629	14 339	166 695
2007 ²	13 474	12 374	171 781

¹ Hovudkulturar på friland og under glas/plast. Ikkje medrekna bønner og erter til konservesindustrien. ² Gjeld jordbruksbedrifter som fyller eitt eller fleire av desse krava: Minst 1 dekar frukttré, minst 1 dekar bær på friland, minst 1 dekar grønnsaker inkludert urter på friland eller minst 300 m² grønnsaker inkludert urter i veksthus.

10. Leveransar av slakt

10.1. Hovudresultat 2007

Den samla produksjonen av kjøt auka med 4 000 tonn frå 2006 til 2007 og nådde rekordhøge 297 000 tonn. I høve til 2006 har det vore auke i slakt av fjørfe og svin, medan det har vore nedgang for dei andre kjøtslaga. Av det kontrollerte slaktet utgjorde svinekjøt 40 prosent, storfekjøt 29 prosent, fjørfekjøt 24 prosent og sauekjøt 8 prosent.

Fjørfeslakt dobla sidan 1997

Produksjon av fjørfekjøt er meir enn dobla på ti år, frå 33 400 tonn i 1997 til 70 000 tonn i 2007. Samanlikna med 2006 har fjørfeproduksjon auka med 12 prosent i 2007. Fjørfekjøt utgjer ein stadig større del av den totale kjøtproduksjonen. For ti år sidan var 13 prosent av den totale kjøtproduksjonen fjørfekjøt, medan den i 2007 utgjorde 24 prosent av totalen.

Dei lyse kjøtslaga, svine- og fjørfekjøt, utgjer no til saman 63 prosent av den totale slaktemengda. For ti år sidan var 55 prosent av kjøtproduksjonen svine- og fjørfekjøt.

10.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie

Statistikken byggjer på rapportering frå slakteri og kontrollstasjonar. Alle slakt som slakteri og kontrollstasjonar tar hand om skal registrerast i Leveranseregisteret for slakt. Oppføringane i Leveranseregisteret dannar grunnlag for betaling av omsetningsavgift, ei avgift som blir lagt på produsentanes produksjon for sal for å finansiere tiltak for å fremme omsetninga, jf. [forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer](#). Omsetningsavgifta på kjøt blir innbetalt av bøndene ved levering av produkta. Leveranseregisteret for slakt blir administrert av Statens landbruksforvaltning.

Tidlegare blei tilsvarende opplysningar samla inn via kontrollveterinærane, og statistikken kan slik først attende til 1952.

Brukarar og bruksområde

Statistikken blir i stor grad nytta av offentlege verksemder og næringsorganisasjonane i jordbruket.

10.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Populasjonen omfattar alle leveransar av slakt til godkjende slakteri og kontrollstasjonar. Statistikken omfattar ikkje hjemmeslakt.

Datakjelder

Statens landbruksforvaltning sitt register over alle leverte slakt er grunnlaget for utarbeiding av statistikken.

Datainnsamling

Elektronisk, frå Leveranseregisteret for slakt.

Kontroll og revisjon

Statistikken blir kontrollert i høve til tidlegare års registreringar.

10.4. Omgrep, variablar og grupperingar

Statistikken gir oversikt over talet på slakt og vekt av det enkelte husdyrslag. Husdyrslaga er hest, ku, kvige/okse, kalv, sau, svin, geit, fjørfe fordelt på høns, kylling, kalkun og andre fjørfe.

10.5. Feilkjelder og uvisse

Opplysningar frå registeret blir nytta til utbetaling av slakterioppgjer til produsentane, og det er god kvalitet på oppgåvene.

10.6. Samanlikningar og samanheng

Statistikken går attende til 1952.

10.7. Kvar finst statistikken

Publisering

Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no/slakt/): <http://www.ssb.no/slakt/>

Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Mikrodata blir lagra i SSB.

10.1. Offentleg kjøtkontroll. Slakt godkjende til folkemat. Tonn

År	I alt	Hest	Ku	Kvige/okse	Kalv	Sau	Svin ¹	Fjørfe	Anna kjøt ²
2001	261 969	635	32 629	50 861	2 316	24 313	108 727	42 206	284
2002	261 441	637	31 385	51 855	2 397	24 971	103 998	45 882	318
2003	265 630	569	30 530	52 610	2 174	24 384	106 007	49 043	312
2004	281 270	534	31 925	52 545	2 102	26 133	113 487	54 236	308
2005	283 388	467	31 390	53 936	2 067	25 954	112 793	56 472	309
2006	292 405	425	32 320	53 208	2 116	25 153	116 345	62 518	321
2007	296 566	384	30 305	52 281	2 092	23 426	117 735	70 036	307
2007									
Østfold	26 682	18	687	955	58	91	10 042	14 830	1
Akershus og Oslo	10 657	38	663	1 229	30	206	6 096	2 394	1
Hedmark	35 235	33	1 905	3 301	108	1 286	14 292	14 294	19
Oppland	23 880	43	3 304	6 974	146	2 756	9 659	960	38
Buskerud	5 734	17	758	914	256	1 172	1 273	1 329	15
Vestfold	14 861	16	448	629	43	87	9 287	4 351	1
Telemark	4 016	13	392	761	57	647	1 945	189	13
Aust-Agder	2 173	12	307	507	65	334	692	254	2
Vest-Agder	3 508	10	675	1 333	53	559	684	193	1
Rogaland	62 624	63	5 101	8 316	453	4 817	31 960	11 900	14
Hordaland	8 956	24	1 463	2 331	160	2 072	1 895	980	31
Sogn og Fjordane	9 182	12	1 891	2 998	350	2 027	1 823	36	44
Møre og Romsdal	11 802	5	2 945	4 689	83	1 210	2 553	284	33
Sør-Trøndelag	21 266	38	3 111	5 396	93	1 472	2 485	8 669	3
Nord-Trøndelag	37 797	20	3 577	6 564	100	875	17 282	9 374	6
Nordland	13 307	12	2 207	4 161	13	2 173	4 718	0	22
Troms Romsa	3 805	8	613	850	14	1 389	866	0	63
Finmark Finnmarku	1 081	2	259	374	9	253	185	0	0

¹ Frå og med 2002 reknast vekta av svin utan hovud og labb. ² Omfattar geit og vilt.

10.2. Offentleg kjøtkontroll. Slakt godkjende til folkemat. Tal dyr

År	Hest	Ku	Kvige/okse	Kalv	Sau	Geit	Svin	Fjørfe
2001	2 416	136 078	190 897	22 650	1 203 974	21 196	1 325 955	38 335 296
2002	2 410	130 423	192 441	23 279	1 236 620	21 120	1 328 230	40 932 389
2003	2 148	124 893	190 436	20 731	1 235 941	20 918	1 336 294	42 777 265
2004	1 996	128 983	187 964	19 403	1 292 047	20 376	1 465 439	45 671 085
2005	1 734	124 574	189 809	18 613	1 274 985	21 824	1 469 430	46 729 637
2006	1 578	127 349	187 518	19 025	1 237 281	23 244	1 520 824	51 029 472
2007	1 406	117 172	185 065	18 648	1 164 083	22 180	1 463 943	55 499 318
2007								
Østfold	68	2 487	3 110	493	4 533	51	124 140	10 260 634
Akershus og Oslo	131	2 436	4 078	277	10 246	72	76 469	1 761 377
Hedmark	115	7 158	11 968	1 061	64 881	695	179 176	11 630 661
Oppland	153	12 815	24 459	1 364	135 982	2 734	118 190	703 441
Buskerud	57	2 807	3 206	1 997	55 595	1 394	14 322	1 047 829
Vestfold	55	1 619	2 082	362	4 259	50	114 943	3 136 356
Telemark	47	1 480	2 627	487	32 316	1 081	23 985	141 444
Aust-Agder	44	1 168	1 760	528	17 182	110	8 669	228 172
Vest-Agder	39	2 615	4 681	456	27 996	59	8 416	182 369
Rogaland	241	19 950	29 069	4 017	236 835	1 292	393 601	10 244 763
Hordaland	94	5 875	8 775	1 419	107 300	2 220	23 761	860 172
Sogn og Fjordane	50	7 530	11 291	2 853	100 573	3 703	23 333	34 592
Møre og Romsdal	19	11 443	16 730	903	62 752	2 990	32 712	271 358
Sør-Trøndelag	137	12 034	19 285	979	75 274	138	31 116	6 486 111
Nord-Trøndelag	74	13 979	23 018	936	44 539	330	218 522	8 510 039
Nordland	43	8 460	14 173	148	105 323	1 415	59 350	-
Troms Romsa	32	2 310	3 287	187	66 302	3 842	10 826	-
Finmark Finnmarku	7	1 006	1 466	181	12 195	4	2 412	-

11. Kommunal forvaltning av landbruksarealer

11.1. Hovedresultater 2007

Økt omdisponering av dyrka jord

Tall fra kommunenes KOSTRA-rapportering på landbruksområdet viser at norske kommuner i 2007 ga adgang til å omdisponere 8 800 dekar dyrka jord og 6 600 dekar dyrkbar jord, mot henholdsvis 8 000 og 6 100 dekar året før.

I alt 8 800 dekar dyrka jord ble vedtatt omdisponert i 2007, mens tilsvarende tall for 2005 og 2006 var henholdsvis 7 700 og 8 000 dekar. Nasjonalt er det sterkt fokus på jordvern, og i 2004 vedtok Staten et mål om å halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordbruksressursene innen 2010. I perioden 1994-2003 ble det i gjennomsnitt omdisponert 13 360 dekar dyrka jord. Omfanget i 2007 utgjorde 66 prosent av dette gjennomsnittet, mot 60 prosent i 2006 og 58 i 2005. I 2007 ble mest dyrka jord omdisponert i Akershus og Oslo med 1 500 dekar. Deretter fulgte Sør-Trøndelag med om lag 1 400 dekar, mens Vestfold omdisponerte knapt 800 dekar dyrkbar jord.

I 2007 ble det registrert en omdisponering av dyrkbar jord på til sammen 6 600 dekar. Dette er 500 dekar mer enn det som ble registrert for året 2006, men langt mindre enn registrert i årene 2004 og 2005. Det er grunn til å anta at rapporteringen ikke fanger opp alle dyrkbare arealer som vedtas omdisponert enten med hjemmel i jordloven eller i plan- og bygningsloven. Rutinene for kommunenes rapportering av omdisponering av dyrka og dyrkbare arealer ble lagt om i 2005, og tallene regnes fortsatt som noe mer usikre enn for tidligere år.

I tillegg til omdisponering av dyrka og dyrkbar jord rapporterte også kommunene annen saksbehandling etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven. Dette gjaldt søknader om nydyrking, deling av landbrukseiendom, konsesjon for erverv av fast eiendom og fritak for boplikt.

Fortsatt betydelig nydyrking

I 2007 ble det godkjent nydyrka 13 100 dekar, en økning på 1 500 dekar fra året før. Nydyrkingen hadde størst omfang i Rogaland og i Nord-Trøndelag, der 2 100 og 2 000 dekar ble godkjent. Deretter fulgte Oppland med 1 900 dekar godkjent nydyrka areal, mens det i hvert av fylkene Hedmark og Nordland ble godkjent 1 800 dekar.

Mange fritak fra boplikt

Av 900 søknader om fritak fra boplikt ved konsesjonsfrie overdragelser av landbrukseiendommer i 2007 fikk kun 10 prosent avslag på søknaden. En tredjedel av søkerne fikk innvilget varig fritak fra boplikt.

I 2007 behandlet kommunene 2 200 søknader om konsesjon for kjøp av fast eiendom, og knapt 3 prosent av søknadene ble avslått. En tredjedel av søknadene ble innvilget uten vilkår, mens i underkant av to tredjedeler ble innvilget med vilkår om boplikt og/eller driveplikt på eiendommen.

11.2. Bakgrunn og formål

Formål og historie

KOSTRA ble startet som et prosjekt i 1995. Formålet er å samordne og effektivisere all rapportering fra kommunene til staten, samt å sørge for relevant styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet.

KOSTRA baseres på elektronisk innrapportering fra kommunene til SSB, samt på data fra en rekke andre kilder i og utenfor SSB. KOSTRA-publiseringen baseres i stor grad på kopling av data fra ulike kilder, som f.eks. regnskapsdata, tjeneste- og personelldata og befolkningsdata. I løpet av prosjektperioden er mange gamle statistikkområder endret, og nye områder er kommet til. Et av de nye områdene er KOSTRA Landbruk.

Brukere og anvendelsesområder KOSTRA gir styringsinformasjon om kommuner og fylkeskommuner, til bruk for befolkning og media, kommunene selv og for statlige styringsorganer.

11.3. Om produksjon av statistikken

Datakilder Egne KOSTRA Landbrukskjemaer samt registeropplysninger fra Søknader om produksjonstilskudd i jordbruket danner grunnlaget for statistikken på landbruksområdet i KOSTRA.

Utvalg Populasjonen er alle kommuner. Det samles ikke inn data på enkeltsaksnivå.

Datainnsamling Data fra kommuner rapporteres elektronisk til SSB. Frist for rapportering er 15. februar.

Kontroll og revisjon Data kontrolleres før innsending ved hjelp av kontroller i elektroniske skjemaer og kontrollprogram for filuttrekk. Data kontrolleres også ved mottak.

Kommunene har frist 15. april for å sende opprettede data etter publiseringen 15. mars. Revisjon skjer også i regi av SSB, i samråd med kommunene. Det er bygget et eget kontroll- og revisjonsopplegg for KOSTRA Landbruk i SSB.

11.4. Begreper, kjennemerker og grupperinger

Definisjon av de viktigste begrepene *Dyrka og dyrkbar jord* defineres i henhold til jordbruksareal og dyrkningsjord i Økonomisk kartverk. Dyrka jord omfatter fulldyrka jordbruksareal, overflatedyrka jordbruksareal og innmarksbeite.

Fulldyrka jordbruksareal: Areal som er dyrka til vanlig pløedybde og som kan nyttes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved pløying.

Overflatedyrka jordbruksareal: Jordbruksareal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten, slik at maskinell høsting er mulig.

Innmarksbeite: Areal som kan nyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekket av grasarter. Arealet skal være avgrenset med permanent gjerde mot utmark, naboeiendom og annet areal eller ha naturlig grense mot elv, sjø, fjell o.l. Restarealer av skog, myr, vann og fjell som per enhet er større enn 1,0 dekar skal trekkes i fra.

Dyrkbar jord: Areal som ved oppdyrking kan settes i slik stand at det vil oppfylle kravene til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord, og som oppfyller kravene til klima og jordkvalitet for plantedyrking.

Videre blir arealer av dyrka og dyrkbar jord fordelt etter formålsinndeling gitt i §25 i plan- og bygningsloven:

1. Byggeområder

herunder områder for boliger med tilhørende anlegg, forretninger, kontorer, industri, fritidsbebyggelse (fritidsboliger og tilhørende uthus), samt områder for offentlige (statens, fylkets og kommunens) bygninger med angitt formål, andre bygninger med særskilte angitte allmennyttige formål, herberger og bevertningssteder og for garasjeanlegg og bensinstasjoner.

2. Landbruksområder

herunder områder for jord- og skogbruk, reindrift og gartnerier.

3. Offentlige trafikkområder

Veger - med dette forstås i denne loven også gater med fortau, gangveger, sykkelveger, gatetun og plasser - bruer, kanaler, jernbaner, sporveger, rutebilstasjoner, parkeringsplasser, havner, flyplasser og andre trafikkinnetninger og nødvendige arealer for anlegg og sikring m.v. av trafikkområder.

4. Friområder

Parker, turveger, leirplasser, anlegg for lek, idrett og sport og områder i sjøen for slik virksomhet.

5. Fareområder

Områder for høyspenningsanlegg, skytebaner, ildsfarlig opplag og andre innretninger som kan være farlige for allmennheten, og områder som på grunn av ras- og flomfare eller annen særlig fare ikke tillates bebygget eller bare skal utbygges på nærmere vilkår av hensyn til sikkerheten.

6. Spesialområder

herunder områder for private veger, camping, områder for anlegg i grunnen, i vassdrag eller i sjøen, områder med bygninger og anlegg som på grunn av historisk, antikvarisk eller annen kulturell verdi skal bevares, fiskebruk, områder for reindrift, friluftsområder som ikke går inn under nr. 4, parkbelte i industriområde, naturvernområder, klimavernsoner, vannforsyningskilder med nedslagsfelt, frisiktsoner ved veg, restriksjonsområde rundt flyplass, og område og anlegg for drift av radionavigasjonsmidler utenfor flyplass, områder for anlegg og drift av kommunalteknisk virksomhet, grav- og urnelunder, vann- og avløpsanlegg, områder for bygging og drift av anlegg for energiproduksjon eller fjernvarme, taubane, fornøylespark, golfbane, steinbrudd og massetak samt andre områder for vesentlig terrenginngrep, anlegg for Televerket og øvingsområder med tilhørende anlegg for forsvaret og sivilforsvaret.

7. Fellesområder

Felles avkjørsel og felles områder for parkering, felles lekeareal for barn, gårdsplass og annet fellesareal for flere eiendommer.

8. Fornyelsesområder

Områder med tettbebyggelse som skal totalfornyes eller utbedres.

Standard grupperinger

De 431 kommunene er gruppert i 16 grupper, etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser. Grupperingen er basert på Langørgen, A., Galloway, T. A. og Aaberge, R. (2006): Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2003. Rapport 2006/8, Statistisk sentralbyrå.

I beregningen av gjennomsnitt for fylket er kommunene delt inn i 19 fylker etter gjeldende standard for kommuneklassifisering (to første siffer), Regional statistikk

11.5. Feilkilder og usikkerhet

Innsamlings- og bearbejdingsfeil

Ved publiseringen 15. mars er data kun kontrollert ved elektroniske kontroller. Disse kontrollene fanger ikke opp alle typer feil. Det forekommer partielt frafall. Dette gir seg utslag i feil i de publiserte tallene. Det forekommer også andre typer feil i kommunenes innrapportering.

Det er grunn til å anta at rapporteringen ikke fanger opp alle dyrkbare arealer som vedtas omdisponert enten med hjemmel i jordloven eller i plan- og bygningsloven. Rutinene for kommunenes rapportering av omdisponering av dyrka og dyrkbare arealer ble lagt om i 2005, og tallene regnes fortsatt som noe mer usikre enn for tidligere år.

Utvalgsfeil

Statistikken skal bygge på fulltelling, men ikke alle kommuner leverer i tide til å komme med i KOSTRA-publiseringen 15. mars eller 15. juni.

11.6. Sammenliknbarhet og sammenheng

Rapporteringen gjennom KOSTRA på landbruksområdet omfatter tall fra og med 2005. I årene 2002-2004 ble opplysninger om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven som utelukket videre jordbruksdrift registrert på skjema 20 (Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø) i KOSTRA. Før 2002 rapporterte fylkene omdisponering av dyrka jord etter plan- og bygningsloven til Statens landbruksforvaltning, mens omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven ble registrert gjennom kommunenes saksbehandlersystem på

landbruksområdet. Omlegging av rapporteringsrutinene fra 2005 har ført til nedgang i kommunenes rapportering av omdisponerte arealer, og det er grunn til å anta at rapporteringen ikke fanger opp alle dyrkbare arealer som vedtas omdisponert enten med hjemmel i jordloven eller i plan- og bygningsloven. Tallene fra og med 2005 regnes derfor som noe mer usikre enn for tidligere år.

11.7. Tilgjengelighet

Publisering

Statistikken publiseres på [ssb.no](http://www.ssb.no):

<http://www.ssb.no/kofola>/<http://www.ssb.no/kostra/>

Her er det lenke til Statistikkbanken hvor man kan lage egne tabeller og lenke til

Om statistikken med mer detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Datafiler blir lagret i SSB.

11.1. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven. Fylke. Dekar

	Omdisponering i alt			Omdisponering etter jordloven		Omdisponering etter plan- og bygningsloven	
	I alt	Dyrka jord	Dyrkbar jord	Dyrka jord	Dyrkbar jord	Dyrka jord	Dyrkbar jord
1993	16 571	11 430	5 141	9 495	2 678	1 935	2 463
1994	17 678	12 423	5 255	7 765	3 383	4 658	1 872
1995	21 233	13 167	8 066	8 230	4 887	4 937	3 179
1996	21 664	11 641	10 023	5 860	1 645	5 781	8 378
1997	21 159	12 093	9 066	6 110	4 025	5 983	5 041
1998	18 192	12 439	5 753	7 008	2 712	5 431	3 041
1999	18 544	14 743	3 801	7 342	2 080	7 401	1 721
2000	14 993	12 346	2 647	7 587	2 437	4 759	210
2001	19 710	14 974	4 736	8 543	2 619	6 431	2 117
2002	24 839	15 818	9 021	7 491	1 776	8 327	7 245
2003	20 762	13 993	6 769	4 747	2 426	9 246	4 343
2004	21 819	11 653	10 166	4 304	1 704	7 349	8 462
2005 ¹	17 948	7 714	10 234	2 965	1 473	4 749	8 761
2006 ²	14 137	8 024	6 113	2 988	1 797	5 036	4 316
2007 ³	15 442	8 809	6 633	2 891	1 565	5 918	5 068

2007

Fylke

Østfold	375	256	119	107	9	149	110
Akershus og Oslo	2 848	1 515	1 333	195	29	1 320	1 304
Hedmark	1 008	337	671	224	158	113	513
Oppland	886	487	399	192	159	295	240
Buskerud	408	151	257	84	29	67	228
Vestfold	946	779	167	172	9	607	158
Telemark	368	279	89	63	24	216	65
Aust-Agder	195	167	28	111	12	56	16
Vest-Agder	311	132	179	96	144	36	35
Rogaland	1 934	1 371	563	177	127	1 194	436
Hordaland	1 448	702	746	237	44	465	702
Sogn og Fjordane	919	481	438	196	64	285	374
Møre og Romsdal	1 027	527	500	258	178	269	322
Sør-Trøndelag	910	564	346	187	83	377	263
Nord-Trøndelag	586	397	189	155	76	242	113
Nordland	523	326	197	244	149	82	48
Troms Romsa	512	269	243	170	218	99	25
Finnmark Finnmarku	238	69	169	23	53	46	116

¹ Rutinene for kommunenes rapportering ble lagt om i 2005. Tallene kan derfor være noe mer usikre enn for foregående år. Opplysninger mangler for Bokn kommune i Rogaland, Radøy, Austrheim, Fedje og Masfjorden i Hordaland, Vågsøy i Sogn og Fjordane, Giske, Midsund og Tustna i Møre og Romsdal, Grong i Nord-Trøndelag, Hamarøy, Tysfjord, Røst og Moskenes i Nordland, Torsken i Troms og Hammerfest og Kvalsund i Finnmark ² Opplysninger mangler for Austrheim kommune i Hordaland, Frøya i Sør-Trøndelag og Rødøy i Nordland ³ Opplysninger mangler for Kvam kommune i Hordaland, Bremanger og Vågsøy i Sogn og Fjordane, Haram i Møre og Romsdal, Herøy, Lurøy og Flakstad i Nordland og Torsken i Troms

11.2. Nydyrking. Fylke

	Antall søknader om nydyrking	Omsøkt nydyrka areal	
		Dekar	Godkjent nydyrka areal
2005 ¹	462	11 407	10 693
2006 ²	485	12 626	11 606
2007 ³	547	13 649	13 119

2007

Fylke

Østfold	5	82	82
Akershus og Oslo	10	412	387
Hedmark	77	1 766	1 590
Oppland	85	1 925	1 857
Buskerud	13	135	135
Vestfold	12	306	296
Telemark	6	64	62
Aust-Agder	5	197	197
Vest-Agder	16	302	288
Rogaland	112	2 099	1 948
Hordaland	12	188	148
Sogn og Fjordane	8	157	155
Møre og Romsdal	35	758	825
Sør-Trøndelag	22	696	696
Nord-Trøndelag	56	2 049	2 024
Nordland	50	1 757	1 724
Troms Romsa	8	303	303
Finnmark Finnmarku	15	453	402

¹ Opplysninger mangler for Bokn kommune i Rogaland, Radøy, Austrheim, Fedje og Masfjorden i Hordaland, Vågsøy i Sogn og Fjordane, Giske, Midsund og Tustna i Møre og Romsdal, Grong i Nord-Trøndelag, Hamarøy, Tysfjord, Røst og Moskenes i Nordland, Torsken i Troms og Hammerfest og Kvalsund i Finnmark ² Opplysninger mangler for Austrheim kommune i Hordaland, Frøya i Sør-Trøndelag og Rødøy i Nordland ³ Opplysninger mangler for Kvam kommune i Hordaland, Bremanger og Vågsøy i Sogn og Fjordane, Haram i Møre og Romsdal, Herøy, Lurøy og Flakstad i Nordland og Torsken i Troms.

11.3. Søknader om fritak fra boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven. Fylke

	Søknader behandlet etter konsesjonsloven og odelsloven	Søknader innvilget med tidsbegrenset fritak fra boplikt	Søknader innvilget med varig fritak fra boplikt	Søknader avslått
2005 ¹	1 172	657	424	91
2006 ²	1 048	554	400	94
2007 ³	911	520	299	92
2007				
Fylke				
Østfold	17	14	2	1
Akershus og Oslo	23	16	7	0
Hedmark	64	40	15	9
Oppland	85	57	21	7
Buskerud	87	49	26	12
Vestfold	25	18	7	0
Telemark	88	40	23	25
Aust-Agder	37	24	9	4
Vest-Agder	55	30	22	3
Rogaland	35	21	11	3
Hordaland	67	39	25	3
Sogn og Fjordane	39	27	9	3
Møre og Romsdal	52	34	12	6
Sør-Trøndelag	62	41	20	1
Nord-Trøndelag	49	26	19	4
Nordland	71	31	38	2
Troms Romsa	54	13	32	9
Finnmark Finnmarku	1	0	1	0

¹ Opplysninger mangler for Bokn kommune i Rogaland, Radøy, Austrheim, Fedje og Masfjorden i Hordaland, Vågsøy i Sogn og Fjordane, Giske, Midsund og Tustna i Møre og Romsdal, Grong i Nord-Trøndelag, Hamarøy, Tysfjord, Røst og Moskenes i Nordland, Torsken i Troms og Hammerfest og Kvalsund i Finnmark ² Opplysninger mangler for Austrheim kommune i Hordaland, Frøya i Sør-Trøndelag og Rødøy i Nordland ³ Opplysninger mangler for Kvam kommune i Hordaland, Bremanger og Vågsøy i Sogn og Fjordane, Haram i Møre og Romsdal, Herøy, Lurøy og Flakstad i Nordland og Torsken i Troms.

12. Landbruksundersøkinga 2007

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart år ei landbruksundersøking for å skaffe relevante data som ikkje er å finne i administrative datasystem. Hovudtema varierar frå år til år. Hovudtema for Landbruksundersøkinga 2007 var arbeidsinnsats i jordbruk, skogbruk og tilleggsnæringar.

12.1. Hovudresultat

*Færre arbeidstimar i
landbruket*

Resultat frå Landbruksundersøkinga 2007 viser at det blei utført i alt 121,6 millionar timeverk i landbruket i 2006/07. Dette er 8,8 millionar færre timeverk enn to år tidlegare.

Av den samla arbeidsinnsatsen blei 111,6 millionar timeverk utførte i jord- og hagebruk, 3,5 millionar timeverk i skogbruk og 6,5 millionar timeverk i ymse tilleggsnæringar. Innanfor jord- og hagebruk var nedgangen frå 2004/05 til 2006/07 på 8,1 millionar timeverk. Målt i årsverk svarar dette til ein reduksjon på 4 400 årsverk på 2 år. Mykje av nedgangen kan forklarast med nedgangen i talet på jordbruksbedrifter, som i perioden har gått ned med 3 100 einingar. Arbeidsinnsatsen i skogbruket gjekk og ned, medan samla timeverksinnsats i tilleggsnæringane låg om lag på same nivået som 4 år tidlegare.

Mange dreiv tilleggsnæring

40 prosent av dei aktive jordbruksbedriftene dreiv ei eller anna form for tilleggsnæring attåt tradisjonelt landbruk i 2007. Med tilleggsnæring meiner ein i denne samanhengen ein aktivitet som utnyttar areal, bygningar eller maskinar som høyrer til jordbruksbedrifta. Dei mest utbreidde tilleggsnæringane var leigekøyring, utleige av jakt- og fiskerettar, utleige av driftsbygningar eller våningshus, vidareforedling av skogvirke og camping, hytteutleige og gardsturisme. Samla bruttoinntekt frå tilleggsnæringane var 2,25 milliardar kronar.

12.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie

Føremålet med Landbruksundersøkingane er å skaffe relevante data som ikkje er å finne i administrative datasystem, og å skaffe data for einingar som ikkje blir omfatta av administrative system.

Landbruksundersøkinga skal danne eit bilde av landbruksnæringa i Noreg gjennom ulike spørsmål. Hovudtema varierar frå år til år, men somme tema kjem att med nokre års mellomrom:

- 2000 Jordarbeiding, skogbruk
- 2001 Arbeidsinnsats, tilleggsnæringar, jordarbeiding, beiting
- 2002 Jordarbeiding, energibruk, investeringar og vedlikehald i maskinar og bygg, grøfting og nydyrking, arrondering
- 2003 Arbeidsinnsats, tilleggsnæringar, vatning, husdyrgjødsel
- 2004 Skogbruk
- 2005 Arbeidsinnsats, tilleggsnæringar, vatning, utdanning, traktorar, maskinar og reiskap
- 2006 Grøfting og nydyrking, arrondering, energibruk, investeringar og vedlikehald i maskinar og bygg, leasing
- 2007 Arbeidsinnsats, tilleggsnæringar, vatning, husdyrgjødsel

Brukarar og bruksområde

Data frå undersøkinga blir mellom anna nytta av Budsjettnemnda for jordbruket, næringsorganisasjonane, Landbruks- og matdepartementet, Miljøverndepartementet, ulike forskingsinstitusjonar slik som Norsk Institutt for Landbruksøkonomisk Forskning og Seksjon for miljøstatistikk i Statistisk sentralbyrå.

12.3. Om produksjon av statistikken

<i>Omfang</i>	Populasjonen tek utgangspunkt i aktive jordbruksbedrifter som er registrerte i Landbruksregisteret til Statens landbruksforvaltning og omfattar alle som fyller eit eller fleire vilkår knytt til minstemål for drifta. Døme på slike vilkår er at ei eining som hovudregel skal ha minst 5 dekar jordbruksareal i drift.
<i>Datakjelder</i>	Storparten av opplysningane kjem direkte frå oppgåvegivarane som fyller ut skjema til den årlege landbruksundersøkinga. Opplysningar om storleiken på jordbruksareal og skogareal, personar med tilknytning til eigedomen/jordbruksbedrifta og kva for tilknytning dei har til eigedomen/jordbruksbedrifta blir henta frå Landbruksregisteret.
<i>Utval</i>	Det blir kvart år trekt eit utval som skal gi oppgåve til Landbruksundersøkinga. Storleiken på utvalet varierar mellom 10 000 og 12 000 av dei jordbruksbedriftene som er registrert som aktive. Utvalet blir stratifisert utifrå storleiken på jordbruksareal og driftsform innan kvart fylke.
<i>Datainnsamling</i>	Skjema blir sendt ut til dei jordbruksbedriftene som blir trekt ut til å vere med i undersøkinga. Det er brukaren av jordbruksbedrifta som skal gi oppgåve.
<i>Kontroll og revisjon</i>	Det blir gjort ei rekkje kontrollar og rettingar for å sikre konsistensen både innan eitt enkelt skjema og mellom skjema og tilgjengelege registeropplysningar.
<i>Konfidensialitet</i>	Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at ein skilde jordbruksbedrifter kan blir identifisert.

12.4. Omgrep, kjennemerke og grupperingar

Jordbruksbedrift: Verksemd med jordbruksdrift, medrekna hagebruk og husdyrhald. Bedrifta omfattar alt som blir drive som ei eining under ei leing og med felles bruk av produksjonsmidlar. Jordbruksbedrifta er uavhengig av kommunegrensar. Ei jordbruksbedrift skal ha eit driftssenter på ein landbrukseigedom.

Brukar: Den personen som er hovudansvarleg for drifta av en jordbruksbedrift (innehavaren).

Jordbruksareal i drift: Jordbruksareal som blir hausta minst ein gong i løpet av eit år, medrekna planta areal av fleirårige vekstar som enno ikkje gir avling. Areal av open åker kor det ikkje blir tatt avling i løpet av året, men som er tenkt hausta neste år (eittårig brakk) reknast òg med.

Tilleggsnæring: Ein aktivitet som utnyttar areal, bygningar eller maskinar som høyrer til jordbruksbedrifta.

Bruttoinntekt: Omfatter lønnsinntekter, næringsinntekter, pensjoner og kapitalinntekter.

Driftsform: Driftsforma til ei jordbruksbedrift blir fastsett utifrå delen dei ulike plante- og husdyrproduksjonane i bedrifta utgjør av den totale produksjonen til bedrifta. *Standard dekningsbidrag* nyttast som felles måleining for dei ulike produksjonane.

Standard dekningsbidrag: Standard dekningsbidrag (SDB) er differansen mellom standardverdien av produksjonen og standardverdien av visse spesifiserte kostnader. SDB blir fastsett på regionnivå per arealeining (dekar, kvm) og per dyr for relevante plante- og husdyrproduksjonar. SDB for ein produksjon er SDB per dekar/kvm/husdyr multiplisert med tal dekar/kvm/husdyr av vedkommande

produksjon. Totalt SDB for ei jordbruksbedrift er summen av dekningsbidraga for alle plante- og husdyrproduksjonar som blir drive av bedrifta.

I tabellane blir følgjande grupperingar nytta: Fylke, jordbruksareal i drift på jordbruksbedrifta og driftsform.

12.5. Feilkjelder og uvisse

Innsamlings- og handsamingsfeil

Primærdata er henta frå dei skjema som oppgåvegivarane fyller ut. Dei kan innehalde feil som den enkelte oppgåvegivar gjer når vedkomande fyller ut skjema. Ei rekkje av feila blir oppdaga og retta av dei som går gjennom skjema ved revisjon i Statistisk sentralbyrå. Ein del feil ved innsamling og handsaming av data er uunngåeleg. Det kan vere feil som oppstår ved revisjon, feil i IT-handsaming mv. Det er utført eit omfattande arbeid for å minske desse feila så mye som mogleg.

Utvalsfeil

Varians: Det heftar uvisse ved alle utvalsundersøkingar. Generelt blir resultatane meir usikre dess færre observasjonar dei er baserte på. Grupper basert på få observasjonar vil vere særskild merkbare for ekstreme verdiar, det vil si verdiar som avviker mykje frå gjennomsnittet. Slike ekstreme verdiar er difor gitt ei vekt lik 1, slik at dei berre representerer seg sjølve i materialet.

Skakke: I utvalet til Landbruksundersøkinga skal alle typar jordbruksbedrifter inngå. For å gi ein betre representasjon i enkelte fylke med få einingar, er det trekt ein høgare prosent av jordbruksbedriftene i desse områda.

Fråfall: Fråfall i undersøkinga skuldast manglande innlevering av oppgåve frå einskilde oppgåvegivarar, eller at ein jordbruksbedrift er selt eller ikkje lenger blir drive som ei aktiv sjølvstendig bedrift.

Andre feil

Registerfeil: Kvaliteten på registergrunnlaget for trekking av utvalet har også noko å seie for kvaliteten på det ferdige resultatet.

12.6. Samanlikningar og samanheng

Statistikken er stort sett samanlikneleg tilbake til slutten av 1940-åra. For nokre variablar vil det jamvel vere eit brot i tidsserien. Til dømes mellom 1998 og 1999, då metoden som blei brukt for å berekne talet på jordbruksbedrifter før 1999 gradvis førte til for høge tal. Dette kom klart til uttrykk ved den fullstendige jordbruksteljinga i 1999, som resulterte i ei nedjustering. Etter 1999 er utvala til Landbruksundersøkinga baserte på eit årleg oppdatert register, og det skulle gi betre tal. Frå 1999 blei alt som blir drive som ei eining rekna som ei jordbruksbedrift uavhengig av kommunegrensar. Før 1999 var jordbruksbedrift avgrensa til verksemd innan ein kommune.

For åra 2000-2007 er opplysningane i tabellane om talet på jordbruksbedrifter og storleiken på jordbruksareal i drift henta frå SSBs system for berekning av totaltal i jordbruket. Grunnlagsdata for dette systemet er opplysningar frå registeret over søknader om produksjonstilskott i jordbruket. Gjennom kopling mot andre administrative register, slik som Landbruksregisteret, Leveranseregisteret for korn og oljevekstar og leveranseregisteret for slakt, er det henta inn opplysningar om produksjonen også på einingar som ikkje søker om produksjonstilskott. Desse produksjonsopplysningane dannar grunnlag for berekning av areal og talet på husdyr på einingar som ikkje søker om tilskott.

I 2007 vart spørsmålsstillinga kring tilleggsnæringar utvida. I tillegg til spørsmål om type tilleggsnæring vart det spurt om kva bruttoinntekt tilleggsnæringa(ne) gav. Endringa kan ha ført med seg at nokon kan ha unnlata å gi opp tilleggsnæring. Vi reknar likevel med å ha fanga opp alle som driv med eit visst omfang ved å kontrollere mot opplysningar frå næringsoppgåva.

12.7. Kvar finst statistikken

Publisering Statistikken blir publisert på ssb.no: <http://www.ssb.no/lu/>
Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Mikrodata blir lagra i SSB.

12.1. Arbeidsinnsats i jordbruk, skogbruk og andre tilleggsnæringar på jordbruksbedrifter. Fylke. 1 000 timeverk. 2006/07.

	Arbeidsinnsats i alt	I jordbruk	I skogbruk ¹	I tilleggsnæringar
1998/99	165 613	151 442	6 003	8 168
2000/01	152 723	139 987	4 736	8 000
2002/03	142 625	131 667	4 481	6 477
2004/05	130 389	119 744	3 837	6 808
2006/07	121 639	111 648	3 462	6 528
2006/07				
Østfold	5 111	4 529	260	322
Akershus/Oslo	4 573	3 919	160	493
Hedmark	9 421	8 497	385	539
Oppland	13 406	12 489	327	590
Buskerud	5 364	4 623	238	503
Vestfold	3 960	3 529	199	233
Telemark	3 086	2 657	155	273
Aust-Agder	1 671	1 501	83	87
Vest-Agder	2 607	2 334	108	164
Rogaland	14 816	14 093	174	550
Hordaland	7 870	7 258	205	407
Sogn og Fjordane	9 174	8 540	213	422
Møre og Romsdal	8 911	8 331	170	410
Sør-Trøndelag	8 684	7 875	258	551
Nord-Trøndelag	10 506	9 716	324	466
Nordland	7 849	7 387	124	339
Troms Romsa	3 575	3 379	77	118
Finnmark Finnmarku	1 054	991	2	61

¹ Ikkje medrekna arbeid utført av sjøvstendig næringsdrivande/firma.

12.2. Arbeidsinnsats i jordbruk etter kven som utførte arbeidet. Fylke, driftsform og jordbruksareal i drift. 1 000 timeverk. 2006/07

	I alt	Brukarar og ektemakar/sambuarar	Familie	Anna fast og tilfeldig hjelp ¹
1998/99	151 442	115 072	16 773	19 598
2000/01	139 987	103 270	15 910	20 806
2002/03	131 667	94 787	14 356	22 526
2004/05	119 744	85 402	12 516	21 824
2006/07	111 648	77 332	10 780	23 536
2006/07				
Østfold	4 529	2 979	410	1 139
Akershus/Oslo	3 919	2 654	375	890
Hedmark	8 497	5 696	821	1 980
Oppland	12 489	8 336	1 178	2 975
Buskerud	4 623	3 106	347	1 170
Vestfold	3 529	2 035	237	1 257
Telemark	2 657	2 026	184	447
Aust-Agder	1 501	887	101	512
Vest-Agder	2 334	1 707	156	472
Rogaland	14 093	9 429	1 526	3 138
Hordaland	7 258	5 337	841	1 080
Sogn og Fjordane	8 540	6 224	988	1 327
Møre og Romsdal	8 331	5 957	952	1 422
Sør-Trøndelag	7 875	5 578	749	1 548
Nord-Trøndelag	9 716	6 587	857	2 272
Nordland	7 387	5 400	602	1 385
Troms Romsa	3 379	2 633	357	389
Finnmark Finnmarku	991	759	100	132
Driftsform				
Korn og oljevekstar	6 286	5 201	542	543
Øvrige jordbruksvekstar	4 284	3 019	379	886
Hagebruksvekstar	10 192	3 544	626	6 022
Storfe mjølkeproduksjon	40 821	27 563	3 887	9 371
Storfe kjøttproduksjon	6 759	5 409	644	706
Storfe mjølke- og kjøttproduksjon i kombinasjon ..	2 837	1 960	375	502
Sau	14 165	11 746	1 606	814
Øvrige grovføretande dyr	8 348	6 424	912	1 012
Svin og fjørfe	4 774	3 348	418	1 008
Blanda planteproduksjon	2 369	1 287	205	876
Blanda husdyrproduksjon	4 676	3 325	550	801
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	6 137	4 505	636	995
Ikkje klassifisert	0	0	0	0
Jordbruksareal i drift				
- 49 dekar ²	11 884	5 057	732	6 095
50- 99 "	12 415	9 273	1 257	1 885
100-199 "	30 187	23 587	3 030	3 570
200-299 "	24 217	18 292	2 619	3 307
300-499 "	21 332	14 855	2 191	4 286
500- "	11 614	6 269	952	4 393

¹ Omfattar óg sjølvstendig næringsdrivande/firma. ² Omfattar óg samdrifter med mjølkeproduksjon utan jordbruksareal i drift og jordbruksbedrifter med planteproduksjon i veksthus.

12.3. Arbeidsinnsats i jordbruk etter kjønn og kven som har utført arbeidet. Fylke, driftsform og jordbruksareal i drift. 1 000 timeverk. 2006/07

	Arbeidsinnsats i jordbruk i alt	Sjølvestendig næringsdrivande/firma	Menn				Kvinner			
			I alt	Brukarar og ekte-makar/sambu- arar	Familie	Anna fast og tilfeldig hjelp	I alt	Brukarar og ekte-makar/sambu- arar	Familie	Anna fast og tilfeldig hjelp
1998/99	151 442	2 463	112 110	87 097	12 404	12 610	36 869	27 975	4 369	4 525
2000/01	139 987	2 176	103 647	78 429	11 598	13 620	34 164	24 841	4 312	5 011
2002/03	131 667	2 117	97 556	71 984	10 435	15 137	31 995	22 802	3 922	5 271
2004/05	119 744	2 673	88 633	64 967	9 182	14 485	28 438	20 437	3 335	4 666
2006/07	111 648	2 303	82 262	58 410	7 970	15 882	27 083	18 923	2 810	5 351
2006/07										
Østfold	4 529	78	3 353	2 319	311	724	1 098	661	99	338
Akershus/Oslo	3 919	106	2 931	2 070	309	551	882	584	65	233
Hedmark	8 497	263	6 353	4 432	622	1 299	1 881	1 264	199	418
Oppland	12 489	300	9 066	6 217	866	1 984	3 123	2 120	312	691
Buskerud	4 623	81	3 425	2 307	262	857	1 117	799	85	232
Vestfold	3 529	83	2 564	1 584	186	794	882	451	51	380
Telemark	2 657	48	1 879	1 484	134	261	729	542	50	137
Aust-Agder	1 501	25	1 031	669	70	292	445	219	30	196
Vest-Agder	2 334	32	1 753	1 312	104	337	550	395	51	103
Rogaland	14 093	346	10 180	6 927	1 129	2 123	3 567	2 502	397	669
Hordaland	7 258	155	5 297	4 021	607	668	1 807	1 316	234	257
Sogn og Fjordane	8 540	128	6 354	4 671	708	976	2 058	1 553	281	224
Møre og Romsdal	8 331	157	6 258	4 576	704	978	1 916	1 381	248	287
Sør-Trøndelag	7 875	119	5 882	4 245	541	1 096	1 873	1 332	208	334
Nord-Trøndelag	9 716	199	7 416	5 132	673	1 610	2 101	1 455	184	462
Nordland	7 387	141	5 340	3 892	453	995	1 905	1 507	149	249
Troms Romsa	3 379	36	2 450	1 973	233	244	893	660	123	110
Finnmark Finnmarku	991	6	729	578	58	93	256	181	43	32
Driftsform										
Korn og oljevekstar	6 286	216	5 156	4 381	466	309	914	820	76	18
Øvrige jordbruksvekstar	4 284	141	3 217	2 405	294	518	926	614	85	227
Hagebruksvekstar	10 192	109	6 431	2 461	425	3 545	3 652	1 083	202	2 368
Storfe mjølkeproduksjon	40 821	644	31 425	21 185	2 884	7 355	8 753	6 378	1 002	1 372
Storfe kjøttproduksjon	6 759	186	5 182	4 262	497	422	1 391	1 147	147	98
Storfe mjølke- og kjøttproduksjon i kombinasjon ..	2 837	46	2 124	1 473	286	366	666	487	89	90
Sau	14 165	265	10 071	8 548	1 088	435	3 829	3 198	518	114
Øvrige grovføretande dyr	8 348	180	5 673	4 446	644	583	2 495	1 977	268	250
Svin og fjørfe	4 774	193	3 354	2 433	280	641	1 227	915	138	174
Blanda planteproduksjon	2 369	41	1 687	962	167	558	641	326	38	277
Blanda husdyrproduksjon	4 676	109	3 304	2 338	414	552	1 263	987	136	140
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	6 137	173	4 638	3 515	525	598	1 326	991	111	225
Ikkje klassifisert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jordbruksareal i drift										
- 49 dekar ¹	11 884	233	8 129	3 492	484	4 153	3 522	1 565	248	1 709
50- 99 "	12 415	226	8 868	6 862	901	1 105	3 321	2 411	356	554
100-199 "	30 187	477	21 986	17 643	2 190	2 153	7 724	5 944	840	940
200-299 "	24 217	423	18 256	14 011	1 961	2 284	5 539	4 280	658	600
300-499 "	21 332	562	16 103	11 493	1 682	2 928	4 667	3 361	509	796
500- "	11 614	382	8 921	4 908	753	3 260	2 311	1 361	199	751

¹ Omfattar òg samdrifter med mjølkeproduksjon utan jordbruksareal i drift og jordbruksbedrifter med planteproduksjon i veksthus.

12.4. Jordbruksbedrifter med tilleggsnæringar. Fylke. 2006/07

	Jordbruks- bedrifter i alt	Jordbruks- bedrifter med tilleggs- næring	Etter type tilleggsnæring					Jordbruks- bedrifter med tilleggs- næring i prosent av alle tilleggs- næringar
			Leigekøyring med traktor/ skurtreskar mv.	Utleige av jakt- og fiskerett	Bearbeiding av skogvirke	Camping, hytteutleige, gardsturisme	Utleige av drifts- bygningar eller våningshus	
1998/99	70 740	29 097	14 076	5 851	3 714	3 106	3 490	41
2002/03	58 231	21 260	9 975	4 794	3 915	3 023	4 021	37
2004/05	53 003	25 317	10 551	7 580	4 889	2 827	5 241	48
2006/07	49 935	20 105	8 133	4 791	3 058	2 325	4 116	40
2006/07								
Østfold	2 677	1 113	490	67	223	71	372	42
Akershus/Oslo	2 558	1 194	551	142	101	62	493	47
Hedmark	4 059	1 606	630	452	162	140	324	40
Oppland	5 477	2 266	1 028	724	296	209	505	41
Buskerud	2 593	1 469	614	568	276	312	314	57
Vestfold	1 743	955	400	152	119	64	308	55
Telemark	1 663	781	295	109	154	129	138	47
Aust-Agder	742	386	210	81	89	27	54	52
Vest-Agder	1 228	479	221	48	131	73	89	39
Rogaland	5 075	1 661	503	243	196	172	296	33
Hordaland	3 503	1 077	419	62	136	156	245	31
Sogn og Fjordane	3 584	1 276	368	346	224	229	147	36
Møre og Romsdal	3 342	1 305	601	368	193	179	184	39
Sør-Trøndelag	3 469	1 546	591	639	208	157	243	45
Nord-Trøndelag	3 819	1 571	598	592	189	195	191	41
Nordland	2 720	842	372	129	213	87	115	31
Troms Romsa	1 285	442	196	67	143	45	80	34
Finnmark Finnmarku	398	136	48	0	7	18	16	34

12.5. Jordbruksbedrifter med ulike tilleggsnæringar¹ etter storleiken på bruttoinntekt frå desse næringane. 2006

	Jordbruks- bedrifter med bruttoinntekt frå tilleggsnæring	Av desse med				
		Leigekøyring med traktor/ skurtreskar mv.	Utleige av jakt og fiskerett	Bearbeiding av eige skogsvirke	Campingplass, hytteutleige, gardsturisme o.l.	Utleige av våningshus eller driftsbygning
2006	16 397	7 656	4 027	2 898	2 045	3 528
Bruttoinntekt frå tilleggsnæring						
- 9 999 kroner	2 170	1 185	2 707	933	230	308
10 000- 49 999 "	5 667	2 933	1 118	1 359	763	1 733
50 000- 99 999 "	2 981	1 365	133	317	350	849
100 000-199 999 "	2 680	1 182	49	123	326	437
200 000-499 999 "	1 950	759	9	113	234	142
500 000- "	948	233	11	54	141	59

¹ Gjeld berre bedrifter der bruttoinntekt er opplyst.